

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Ústav Sociální práce

Bakalářská práce

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Ústav Sociální práce

Náhradní rodinná péče u homosexuálních párů

Bakalářská práce

Autor: Zuzana Rutkovská
Studijní program: B6731 Sociální politika a sociální práce
Studijní obor: Sociální práce
Forma studia: Prezenční
Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Kappl, Ph.D

Zadání bakalářské práce

Autor:	Zuzana Rutkovská
Studium:	U1722
Studijní program:	B6731 Sociální politika a sociální práce
Studijní obor:	Sociální práce
Název bakalářské práce:	Náhradní rodinná péče u homosexuálních párů
Název bakalářské práce AJ:	Substitute family care by homosexual couples

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zabývá náhradní rodinnou péčí u homosexuálních párů. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy jako rodina, homosexualita a náhradní rodinná péče. Druhá část bakalářské práce se zabývá dotazováním odborníků a jejich názory na náhradní rodinnou péči u homosexuálních párů. Výzkumné šetření bude probíhat kvalitativní formou pomocí metody rozhovoru.

JANOŠOVÁ, P., *Homosexualita v názorech současné společnosti*, Karolinum, 2013, ISBN 80-7184-954-5 MATĚJČEK, Z., *Náhradní rodinná péče*, Portál, 1999, ISBN 80-7178-304-8 MATOUŠEK, O., *Rodina jako instituce a vztahová síť*, Praha, Slon, 2003, ISBN 80-86429-19-9 MOŽNÝ, I., *Sociologie rodiny*, Praha, Slon, 2002, ISBN 978-80-86429-87-8. POLÁŠKOVÁ, E., *Plánovaná lesbická rodina, klíčové aspekty přechodu k rodičovství*, Brno, 2009, ISBN 978-80-210-5013-6

Garantující pracoviště:	Ústav sociální práce, Filozofická fakulta
Vedoucí práce:	Mgr. Miroslav Kappl, Ph.D.
Oponent:	PhDr. Lenka Neubauerová, PhD.
Datum zadání závěrečné práce:	29.6.2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. Miroslavu Kapplovi, Ph.D za pomoc při vedení bakalářské práce. Mé poděkování také patří sociálním pracovníkům za spolupráci při získávání údajů pro výzkumnou část práce.

Anotace

RUTKOVSKÁ, Zuzana. *Náhradní rodinná péče u homosexuálních párů.*

Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta, Ústav sociální práce, 2020. Bakalářská práce

Bakalářská práce se zabývá náhradní rodinnou péčí u homosexuálních párů. V teoretické části jsou definovány pojmy, jako je rodina, výchova, homosexualita, registrované partnerství a tzv. „coming out“. Dále jsou v práci popsány druhy náhradní rodinné péče a rodičovství u homosexuálních párů. Pro výzkumnou část práce byl zvolen kvalitativní výzkum, který je realizován metodou rozhovoru. Cílem výzkumu je zjistit, jaký názor mají sociální pracovníci na náhradní rodinnou péči u homosexuálních párů.

Klíčová slova: Homosexualita, sexualita, výchova, Rodina, Náhradní rodinná péče

Annotation

RUTKOVSKÁ, Zuzana. *Substitute family care by homosexual couples*. Hradec Králové: University of Hradec Králové, Philosophical Faculty, Institute of Social Work, 2020. Bachelor Degree Thesis

The purpose of writing this dissertation thesis is to discuss about homosexual couples as substitute for traditional family care. The theoretical part will define terms such as: family, education, homosexuality, registered homosexual partners and the concept „coming out“. Furthermore, this dissertation will also describe types of family substitutes and parenting of homosexual couples. In the practical part of this dissertation, the qualitative was chosen and will be conducted by interviews. The aim of this research is to find out what opinion social workers have on homosexual couples as family care substitutes.

Key words: Homosexuality, sexuality, education, family, family care substitute

Seznam použitých zkratk

NRP – Náhradní rodinná péče

SP – Sociální pracovník

OSPOD – Odbor sociálně-právní ochrany dětí

tzv. – takzvaný, takzvaně

FO – fyzická osoba, fyzické osoby

Obsah

Úvod	11
TEORETICKÁ ČÁST	13
1 Rodina	13
1.1 Definice a význam rodiny	13
1.2 Funkce rodiny.....	14
1.2.1 Výchova	15
1.3 Genderové role	16
2 Náhradní rodinná péče.....	17
2.1 Osvojení.....	18
2.2 Pěstounská péče.....	19
2.2.1 Dávky pěstounské péče	20
2.3 Poručenství.....	21
2.4 Opatrovnictví.....	22
3 Homosexualita	23
3.1 Definice homosexuality.....	24
3.2 Sexualita.....	24
3.2.1 Coming out	25
3.3 Registrované partnerství.....	26
4 Rodičovství u homosexuálních párů	27
4.1 Děti homosexuálních rodičů.....	28
PRAKTICKÁ ČÁST	30
1 Popis výzkumu	30
1.1 Cíle výzkumu	30
1.2 Metodika výzkumu	33
1.3 Výzkumný vzorek.....	33
1.4 Rizika užití výzkumné strategie a etická rizika výzkumu	34
2 Průběh a realizace výzkumu	36
2.1 Výsledky výzkumného šetření	36
2.2 Analýza a interpretace prvního dílčího cíle.....	36
2.3 Shrnutí prvního dílčího cíle.....	38
2.4 Analýza a interpretace druhého dílčího cíle.....	39
2.5 Shrnutí druhého dílčího cíle	44
2.6 Analýza a interpretace třetího dílčího cíle	45
2.7 Shrnutí třetího dílčího cíle.....	47

Závěr	48
Seznam použité literatury	51
Internetové zdroje	53
Seznam tabulek	54
Seznam příloh	55

Úvod

Dříve byli lidé za homosexualitu týráni, dnes je homosexualita chápána a akceptována. I přesto však setkáváme s tím, že jsou homosexuálové omezováni. Například místo běžného manželství mají registrované partnerství. Ve společnosti máme jisté ideály, jak by mělo být dítě vychovááno a jak má vypadat ideální rodina. Dle těchto ideálů by dítě mělo mít mužský i ženský příklad. Otec by měl být hlavou rodiny, matka by měla starat o domácnost. Ale co když v rodině budou dva tatínkové nebo dvě maminky, místo výše zmíněného společenského ideálu? Někteří lidé si myslí, že taková výchova je nepřijatelná, jiní říkají, že nezáleží, kdo dítě vychovává, ale jestli mu je správným a láskyplným rodičem.

Domnívám se, že toto téma je hodně diskutabilní, protože se o homosexualitě a výchově homosexuálními páry tolik nemluví. Zajímá mě především názor odborníků, kteří se zabývají náhradní rodinnou péčí. Odborníci pracující v oblasti náhradní rodinné péče, dle mého názoru, ví lépe nežli společnost, co je důležité pro výchovu dítěte. Zajímá mě, jestli danou problematiku akceptují a doporučují náhradní rodinnou péči homosexuálním párem, proto jsem si tohle téma vybrala.

Hlavním cílem této práce je zjistit názor odborníků, v profesích zajímavých se o náhradní rodinnou péči, na výchovu homosexuály. Dílčími cíli práce je zjistit, jaký mají sociální pracovníci názor na výchovu dětí v různých formách soužití stejnopohlavními páry, jaký mají názor sociální pracovníci na výchovu dětí homosexuálními páry, dále na výchovu dětí homosexuálními páry a jak vnímají připravenost veřejnosti na NRP homosexuály.

Teoretická část se skládá ze čtyř kapitol. První kapitola teoretické části se věnuje tématu rodiny. Dítě se snaží v rodině najít oporu, chce se s ní ztotožňovat. Rodina mu zároveň dává možnost se rozvíjet a zachovat svou osobní odlišnost. (Matoušek 2003). V této kapitole bude popsána definice rodiny, jaké funkce a strukturu by rodina dle literatury měla mít. Další podkapitolou jsou gender role, které se v rodinách vyskytují.

Je několik druhů náhradní rodinné péče, ty budou popsány v druhé kapitole. Nejčastější formou náhradní rodinné péče v České republice je osvojení. Osvojení je přijetí cizího dítěte za vlastní adoptivními rodiči. V této kapitole budou rozebrány i další druhy náhradní rodinné péče, jako je pěstounská péče, poručnická péče a opatrovnictví.

Následující kapitola se věnuje tématu homosexuality. Zde bude přiblíženo, co to homosexualita je, jaké jsou znaky homosexuality. Dále se tato kapitola věnuje sexualitě, problematice tzv. „coming out“ a zákonu o registrovaném partnerství.

V poslední kapitole teoretické části je krátce popsáno rodičovství u homosexuálních párů. Je zde ukázáno rozdělení rodičovství biologického a sociálního. Dalšími podkapitoly jsou gender role v homosexuálním páru a děti homosexuálních rodičů.

V bakalářské práci bude použit kvalitativní výzkum, který bude realizován pomocí metody rozhovoru. Rozhovor bude nahráván na diktafon a já si budu psát poznámky. Poznámky se můžou týkat věcí, které nejsou z nahrávky jasné, například prostředí, ve kterém rozhovor probíhá, nebo neverbální projevy respondenta. Rozhovorem se lépe sblížíte s respondentem, díky rozhovoru lépe proniknu do názorů a zkušeností tázaného. Výzkum bude realizován s šesti respondenty. Jako respondenty jsem si vybrala klíčové pracovníce pro pěstounské rodiny, vedoucí střediska pro pěstounské rodiny a sociální pracovníci OSPOD. Výsledky výzkumného šetření můžou být přínosné pro sociální pracovníky pracující s homosexuály a náhradní rodinnou péčí. Dále může být tento výzkum přínosný široké veřejnosti, která dle mého názoru má o této problematice málo informací.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Rodina

První kapitola je zaměřená na definici rodiny, funkce rodiny a gender role v rodině. Jsou zde znázorněny druhy rodin a funkce rodiny jako jsou biologicko-reprodukční, sociálně-ekonomická funkce a sociálně-výchovná funkce. Dále se kapitola věnuje důležitosti výchovného působení na dítě. Následující podkapitola se zaměřuje na gender role a jak je toto rozdělení důležité pro fungující rodinu.

V této době je pro mladé jedince lákavější spíše cestování, studování a kariérní růst, nežli rodinný život. V takovém případě bude stárnout naše populace, ale na stranu druhou bude vyšší kvalita rodinného života. Rodina je pro společnost velmi důležitá. Socializuje člověka, utváří jeho osobnost, dítě je v rodině uspokojováno a je v bezpečí a zároveň se učí službě jiným lidem. (Freiová, 1998)

V rodině se role rozdělují na muže a ženu. Zatímco by se žena měla starat o domácnost, muž se snaží rodinu integrovat do širší společnosti, kvůli tomu často omezuje jiné role, jako například otcovství. (Možný, 2000)

Až do poloviny 19. století byla rodina chápána spíše jako forma spolužití, kde šlo především o hospodářské vazby, nikoliv sociální. V 19. století se začal aplikovat sňatek z lásky. Prosazoval se model, kde je otec hlavou rodiny a vydělává peníze a nepracující matka se stará o vnitřní chod domácnosti. V dnešní době žijí tři čtvrtiny dětí v sezdaných rodinách, zbývající jedna čtvrtina žije s rodiči samoživiteli, nebo žije v náhradní rodinné péči a v ústavních zařízeních. Děti jsou vychovávány také v takzvaných duhových rodinách, kde je vychovávají partneři stejného pohlaví. (Münster Gisele, 2014)

1.1 Definice a význam rodiny

„Rodina je specifická malá sociální skupina, ve které dítě žije a získává zkušenosti lidského soužití, pomoci, ale i konfliktů a jejich zvládnutí, kladení společenských norem a kontroly jejich plnění. V rodině dochází k uspokojování potřeb dítěte a rodičů.“
(Gillernová, 2000, s. 61)

Rodina je primární skupina, která má vnitřní členění, základem je muž a žena, kteří mohou být manželé, v rodině jsou vztahy rodičovské a sourozenecké. Rodina, která je složená z páru a jejich biologických, a nebo adoptovaných dětí, se nazývá **nukleární rodina**. Je to malá uzavřená skupina, v které převažují důvěrné osobní kontakty, city, solidarita a společné zájmy. (Rodina – Sociologická encyklopedie, 2017 [online])

Rozšířená rodina je příbuzenstvo rodiny nukleární. Nukleární rodiny začaly vznikat už před průmyslovou revolucí ve městech střední a západní Evropy. Na venkově v domech žilo větší množství příbuzenstva společně. V dnešní době stoupá rozvodovost a nemanželská partnerství. (Piepenburg, 2014)

Dítěti útlého věku se nejlépe daří u svojí matky a v rodině. Dítě je jedinečný subjekt, který má svoje individuální potřeby. Roli matky zpočátku ani otec nenahradí, otec je ten, který poskytuje matce bezpečí. Role muže a ženy jsou nenahraditelné a vzájemně se doplňující. Placená mateřská dovolená byla prodloužená, aby s dítětem byla právě matka a dítě nemuselo být v instituci. Zajímavé je, že Česká republika má nejdelší mateřskou dovolenou. (Klímová, 2014)

1.2 Funkce rodiny

Rodina je nejdůležitější společenská skupina a instituce, která je základ pro sociální strukturu a základní ekonomickou jednotkou. Její základní funkce jsou reprodukce, výchova potomstva, předávání vzorů a zachování kulturního vývoje. (Rodina – Sociologická encyklopedie, 2017 [online])

V rodině se vytváří silné sociální vztahy plné emocí, díky kterým se dítě naučí vstupovat do společenských vztahů. V rodině probíhají neustále všechny formy sociálního učení a zprostředkování sociokulturních zkušeností. (Gillernová, 2000)

Pro společnost i pro rodinu je významná funkce **biologicko-reprodukční**. Pro rozvoj společnosti je funkce rodit děti důležitá. **Sociálně-ekonomická funkce** je nezbytná pro ekonomický rozvoj společnosti. Členové rodiny se zapojují do výrobní i nevýrobní sféry společnosti tím, že mají různá zaměstnání. Zároveň je rodina spotřebitelem, na kterém závisí trh. Porucha ekonomické funkce bývá častá a projevuje se hmotným nedostatkem rodin. Vzniká v důsledku nezaměstnanosti, nebo zvyšováním nákladů. Funkce, která říká,

že rodina jako první učí dítě přizpůsobovat se životu, osvojovat si návyky a způsoby chování, se nazývá **sociálně – výchovná funkce**. Rodina se snaží dítě dostatečně připravit na koloběh života. (Kraus, 2008.)

Jednotlivec se snaží v rodině najít oporu, chce se s ní ztotožňovat rodina mu zároveň umožňuje svobodu k tomu, aby se mohl rozvíjet a aby zachoval svojí osobní odlišnost. (Matoušek 2003)

„V rodinném životě se přirozeným způsobem a velice účelně uspokojují základní psychické potřeby dítěte. Uspokojení základních psychických potřeb není jednostranný proces, probíhá i v opačném směru, totiž od dětí k rodičům.“ (Matějček, 1994, s. 25)

Důležité je mít citové vztahy mezi dětmi a rodiči. Díky citovým vztahům se uspokojuje jedna z nejdůležitějších potřeb, a to potřeba životní jistoty. (Matějček, 1994)

1.2.1 Výchova

Rozvoj jedince je celoživotní proces, kde se rozvíjejí fyzické, psychické a sociální kvality. Vývoj člověka závisí na výchově, prostředí i dědičných předpokladech a díky těmto faktorům vznikají jedinečné rysy osobnosti. Rodič se snaží záměrně zasahovat do rozvoje dítěte a snaží se rozvíjet jeho osobnost. Tento zásah označujeme jako výchovu. Výchova je cílevědomá a plánovitá příprava jedince pro život, sociální role a snaží se rozvinout fyzické a psychické kvality jednotlivce. Rodina je místo, kde se dítě přirozeně učí, nabírá zkušenosti a základy jeho sociálního chování, například slyší názory svých rodičů, které postupně proměňuje na názory své. (Jůva, 1997)

Takzvaný interakční model je vzájemné předávání podnětů mezi dvěma a více lidmi. Jsou to akce a reakce, jedinci na sebe vzájemně působí. Jeden vysílá a druhý přijímá a naopak a vzájemně na sebe mají vliv. Tento model funguje i v rodině. Rodič působí na své dítě, ale rodič je také ovlivňován svým dítětem. Takové ovlivňování je v rodině velmi důležité, dítě se musí naučit vysílat a přijímat, aby to dokázalo i v dospělém životě. (Matějček, 1994)

Největší význam v rodině má role matky. V praxi je taková skutečnost, že při rozvodu páru je dítě svěřeno nejčastěji matce. V ranné výchově dítěte je matka především ta, která má důležitou roli při vývoji dítěte. Až po třetím roku věku, dítě začne vyhledávat kontakt s jinými dospělými. Výchovné působení otce je důležité především pro rozvoj povahové

ukázněnosti dětí. V dnešní době se často otec ocitá na okraji výchovného procesu. Důvodem je zaneprázdněnost z důvodu výkonu práce. Otec je pro dítě vzor mužnosti, pořádku, kázně a ochrany. Otec by měl být ten, který dítěti předává poznatky o světě, technice. (Kapitoly z rodinné výchovy, 1992)

1.3 Genderové role

Termín gender označuje sociální a kulturní stereotypy společností, který se pojí k pohlaví ženy a muže. Například dřív bylo vzdělávání žen nepřipustné, ale časem se tento stereotyp genderové role změnil. Gender role se tedy dají měnit a nejsou pevné. Záleží však na sociálních normách společnosti. (Fafejta, 2004)

Podmínkou dobrého fungování rodiny je biologická rozdílnost mužů a žen. Podle etologie je chování rodičovské dřív jak partnerské. Samec má naprogramovanou větší průbojnost než samice. Samice naopak méně soupeří. Muži mají například lepší prostorovou orientaci, lepší matematické nadání a jsou více agresivní. Ženy mají větší zájem o mezilidské vztahy, umí se lépe vcítit do druhého, rychleji zpracovávají informace, mají lepší jemnou motoriku a jsou méně důvěřivé. Žena dokáže používat více mozkových okruhů, zasahuje až do pravé mozkové polokoule, která je známá zpracováváním citů. Muž bere problém jen věcně, úzce a jen v nejnútnejším kontextu. (Matoušek, 2003)

V průběhu vývoje české společnosti došlo k rozbití představy, že muž musí uživit rodinu. Pokud by rodina měla žít z jednoho příjmu, tak by finance nestačily k chodu domácnosti. Proto je za uživení rodiny zodpovědná žena i muž. Při chodu domácnosti muži pomáhají více než dřív, ale přesto je za chod v domácnosti spíše zodpovědná žena. Ženy se v rodině více věnují dětem než muži a trpí, když děti nemají. Muži se častěji orientují na práci a kariéru, než ženy. (Čermáková, 1997)

2 Náhradní rodinná péče

Druhá kapitola se zaměřuje na druhy náhradní rodinné péče jako je osvojení, pěstounskou péči, poručenství a opatrovnictví. V podkapitole pěstounská péče jsou kromě definice popsány i dávky pěstounské péče.

Orgán sociálně-právní ochrany dětí zprostředkovává osvojení a náhradní rodinnou péči. Jeho úkolem je vyhledávání dětí, které nemají dostatečnou péči a je třeba jí zajistit a dále vyhledávání osob, které mohou tuto péči nahradit. Tito lidé musí být odborně připravení k přijetí dítěte do rodiny. Osoba, která má zájem o osvojení dítěte nebo přijmutí dítěte do pěstounské péče, musí podat žádost na obecní úřad obecním úřadě obce s rozšířenou působností. Krajský úřad zprostředkovává osvojení, nebo svěřeni dítěte do pěstounské péče. (Zákon č. 359/1999 Sb.)

Pokud se o dítě nemohou starat biologičtí rodiče, dítě může být svěřeno do nekolektivní péče, souhrnné označení je náhradní rodinné péče. Rodina je nezastupitelná pro péči o dítě, příznivý vývoj dítěte a vytváří harmonické prostředí. Náhradní rodinná péče se zajistí, pokud se o dítě nemůže postarat vlastní rodina. Vlastní rodina může být například disfunkční a nemůže péči o dítě zabezpečit. (Nožířová 2012)

V dnešní době se málo řeší případy dětí, kterým zemřeli rodiče. Dnes se více řeší děti, které jsou takzvaně sociálně osiřelé děti, které mají matku i otce, ale nemůžou, neumějí, a nebo nechťejí se o své děti starat. Děti jsou svěřovány nejdříve do péče rodiny nebo blízkých osob. Druhou volbou jsou lidé, kteří dítě neznají, ale jsou ochotni se o něj starat. (Dobrý pěstoun, 2018)

Někteří lidé si myslí, že v dětských domovech jsou děti, které potřebují náhradní rodinnou péči, protože jim v ústavní péči není dobře, to však není pravda. V dětských domovech je sice hodně dětí, ale málokteré je právně volné. Tyto děti na adopci nebo pěstounskou péči nemusí být vhodné a náhradní rodiče nemusí být vhodní pro dítě. Dříve si lidé vybírali, jaké dítě chtějí do péče, ale dnes tomu je naopak, dnes se vybírá vhodný rodič pro dítě. Sociální pracovník, hájí zájmy dítěte, které nemůže vyrůstat ve vlastní rodině. Proto se snaží zajistit dětem takový nový domov, který bude nejpodobnější normálnímu, zdravému domovu. Takové prostředí je v rodině adoptivní nebo pěstounské. (Matějček, 2002)

Pokud chce někdo osvojit dítě, musí navštívit příslušný úřad, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, konkrétně oddělení péče o rodinu a děti, nebo oddělení sociálně-právní ochrany dětí. Sociální pracovníce se zeptá na důvod a motivaci rozhodnutí a zároveň budoucím náhradním rodičům sdělí veškeré důležité informace. Sociální pracovníce dále zjišťuje bytovou a rodinnou situaci a další důležité informace. Například si se sociální pracovnící budoucí náhradní rodič sjedná schůzku u sebe doma. Budoucí osvojitel musí jít na psychologické posouzení, dále na přípravný kurz pro žadatele. Poté žadatel musí čekat, jestli a kdy mu bude nějaké dítě přiřazeno. (Matějček, 2002)

2.1 Osvojení

Nejčastější formou náhradní rodinné péče v České republice je osvojení. Osvojení je přijetí cizího dítěte za vlastní adoptivními rodiči. Jsou formy zrušitelné a nezrušitelné. Konečné rozhodnutí o osvojení vydává soud. (Nožihová 2012).

Jedná se o umělé navázání vztahů mezi osvojencem a osvojitelem, jako mezi dítětem a jeho biologickým rodičem. Osvojitel má práva a povinnosti, jako například vyživovací povinnost, nebo rodičovskou zodpovědnost. Osvojenec má nárok na dědictví, s původní rodinou práva a povinnosti zanikají. V rodném listě osvojence jsou zapsáni osvojitelé. (Nožihová 2012)

Osvojení dítěti zajišťuje stabilní rodinné prostředí, výchovu, lásku a péči. Osvojitel je zapsán na matrice místo rodiče osvojence. V dnešní době je velmi málo dětí, které jsou právně volné, proto je pro například osaměle žijící osoby velmi malá pravděpodobnost, že by mohli dítě k adopci získat. (Matějček, 2002)

Na návrh osoby, která se chce stát osvojitelem, soud vydá rozhodnutí o osvojení. Osvojitelé se poté zapíší na matrice jako rodiče dítěte. Osvojitelem se může stát zletilá osoba, která svými vlastnostmi a způsobem života je vhodná stát se rodičem dítěte, dokonce ani zdravotní stav osvojitele nesmí omezovat péči o dítě. Pokud má osvojitel své vlastní děti, tak soud musí zhodnotit, jestli to není v rozporu se zájmy dětí osvojitele. Mezi osvojitelem a osvojencem musí být přiměřený věkový rozdíl a to minimálně šestnáct let. (Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník)

K osvojení musí dát souhlas opatrovník, kterého jmenuje soud, zpravidla to je orgán sociálně-právní ochrany dětí. Aby opatrovník zjistil, zda je osvojení v zájmu dítěte, prověří všechny rozhodné skutečnosti, které ho povedou k danému závěru. Pokud dítěti

bylo dvanáct let, záleží na jeho souhlasu s osvojením. Dítě může svůj souhlas odvolat až do rozhodnutí soudu o osvojení. (Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník)

K osvojení je třeba i souhlas rodičů osvojovaného dítěte. Souhlas dávají osobním prohlášením u soudu. Pokud rodiči dítěte nebylo minimálně šestnáct let a dal souhlas k osvojení, tak soud musí posoudit způsobilost nezletilého rodiče k tomuto rozhodnutí. Matka dítěte může dát souhlas k osvojení až po šesti týdnech věku dítěte, otec dítěte může dát souhlas k osvojení po narození dítěte. Pokud rodič dal souhlas k osvojení, tak ho lze odvolat do tří měsíců ode dne, kdy byl dán. Po třech měsících se dá souhlas vrátit jedině, když dítě nebylo ještě svěřeno do péče osvojitelů, nebo pokud je to v zájmu dítěte. Souhlasu biologického rodiče dítěte není třeba, pokud byl rodič dítěte zbaven rodičovské odpovědnosti k udělení tohoto souhlasu, není schopen projevit svou vůli, nemá o dítě zájem, a nebo se zdržuje na neznámém místě. (Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník)

2.2 Pěstounská péče

Jestliže o dítě nemůže pečovat jeho rodič nebo poručník, soud může svěřit dítě do pěstounské péče. Pěstounská péče je přednější než ústavní výchova. Soud pěstounskou péči stanoví na dobu, po kterou rodiče nemohou pečovat o dítě. Dítě může být svěřeno do pěstounské péče manželům. V takovém případě soud manželství nerozvede, dokud nejsou upraveny práva a povinnosti pěstounů. Po rozvodu společná pěstounská péče zaniká. Nejpozději pěstounská péče zaniká nabitím zletilosti dítěte.

(Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník)

Do pěstounské péče přichází často děti citově velmi deprivované. Tyto děti se většinou těžko zvládají, mohou mít nějaká trauma nebo mohou trpět zdravotními potížemi. Do Pěstounské péče jdou takové děti, které nejsou „právně volné“, ale zároveň nemají kvalitní rodinné zázemí. Rodiče se o dítě nemohou, nebo nechtějí starat, ale zároveň o něj projevují zájem. V praxi je možná také příbuzenská pěstounská péče, kde se ve většině případů jedná o péči prarodičů. Pokud se z nějakého důvodu rodiče o dítě nemohou starat a prarodič je způsobilý k výchově dítěte, může si u příslušného soudu podat žádost o pěstounskou péči. (Nožičková, 2012)

Pěstounská péče je volnější než osvojení, po právní stránce nejsou příbuznými, přesto se takové vztahy v náhradní rodině vytvářejí. Pěstoun musí podávat soudu pravidelné zprávy o výkonu pěstounské péče. Náhradní rodič rozhoduje pouze o běžných záležitostech dítěte. (Dobrý pěstoun, 2018)

2.2.1 Dávky pěstounské péče

Příspěvek při převzetí dítěte

Nárok na příspěvek při převzetí dítěte má osoba, která převzala dítě do pěstounské péče. Výše příspěvku činí pro dítě do 6 let 8000 Kč, od 6 do 12 let 9 000 Kč, od 12 do 18 let 10 000 Kč, tento příspěvek se vyplácí jednorázově.

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte má nezletilé dítě, ale je vyplácen pěstounovi. Po dosažení zletilosti dítěte je vyplácen tento příspěvek dítěti až do 26 let věku dítěte. Dítě musí být nezaopatřené a bydlet ve společné domácnosti s pěstouny. Výše příspěvku za kalendářní rok pro dítě do 6 let 4950 Kč, pro dítě od 6 do 12 let 6105 Kč, pro dítě ve věku 12 až 18 let 6985 Kč a 7260 Kč pro dítě ve věku od 18 do 26 let. Pokud dítě pobírá sirotčí důchod, příspěvek mu náleží ve výši rozdílu příspěvku na úhradu potřeb dítěte a důchodem. (Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí)

Tabulka 1: Výše měsíčního příspěvku u dítěte závislého na pomoci jiné fyzické osoby

Dítě ve věku	Dítě ve stupni závislosti I (lehká závislost)	Dítě ve stupni závislosti II (středně těžká závislost)	Dítě ve stupni závislosti III (těžká závislost)	Dítě ve stupni závislosti IV (úplná závislost)
Do 6 let	5 115 Kč	6 105 Kč	6 490 Kč	7 040 Kč
Od 6 do 12 let	6 215 Kč	7 480 Kč	7 975 Kč	8 635 Kč
Od 12 až 18 let	7 095 Kč	8 580 Kč	9 130 Kč	9 570 Kč
Od 18 do 26 let	7 425 Kč	8 910 Kč	9 460 Kč	9 900 Kč

(Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí)

V tabulce č.1 je znázorněna výše příspěvku u dítěte závislého na pomoci jiné fyzické osoby. Pokud jde o dítě, které je závislé na pomoci jiné FO, příspěvek na úhradu potřeb dítěte je znázorněn v tabulce. Výše příspěvku závisí na věku dítěte a na stupni závislosti na pomoci jiné FO. Například dítě do 6 let věku s lehkou závislostí na pomoci jiné FO má menší příspěvek nežli dítě od 18 do 26 let s lehkou závislostí na pomoci jiné FO. Dítě s lehkou závislostí na pomoci jiné FO do 6 let má nižší měsíční příspěvek nežli dítě z úplnou závislostí na pomoci jiné FO ve věku do 6 let.

Odměna pěstouna

Nárok má osoba, která je v evidenci a je pečující osobou. Pokud jsou pečující dvě osoby, které jsou například v manželství, nárok na odměnu má pouze jeden z pěstounů. Výše příspěvku za kalendářní měsíc činí 12 000 Kč na jedno dítě, 18 000 Kč na dvě děti a 30 000 Kč pokud je pečováno aspoň o tři děti, nebo je jedno z dětí závislé na pomoci druhé osoby a to ve II stupni, III stupni, nebo IV stupni závislosti. (Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí)

Příspěvek při ukončení pěstounské péče

Tento příspěvek náleží osobě, která byla v pěstounské péči a zaniká jí nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Výše jednorázového příspěvku činí 25 000 Kč.

(Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí)

2.3 Poručenství

Pokud rodiče dítěte zemřeli, a nebo byli zbaveni rodičovské odpovědnosti, dítěti je soudem přidělen poručník. Poručník má k dítěti stejná práva a povinnosti jako rodič, ale nemá k dítěti vyživovací povinnost. (Dobrý pěstoun, 2018)

Když je třeba dítěti poručníka jmenovat, soud tak neprodleně učiní. Pokud je to v zájmu dítěte, soud jmenuje poručníkem toho, koho označili rodiče dítěte, pokud poručenství tato osoba neodmítne. Soud často jmenuje poručníkem osobu dětem příbuznou, nebo známou. Jestliže tuto osobu rodiče dítěte výslovně vyloučili, tak je dítěti jmenován jiný poručník. Poručníkem se může stát pouze svéprávná osoba, která svým způsobem života zaručuje, že dokáže funkci poručníka vykonávat. Soud dohlíží, aby poručník plnil své funkce, které má ode dne svého jmenování. Po devadesáti dnech od svého jmenování musí předložit

soudu soupis jmění dítěte. Poručník podává soudu informace minimálně jednou za rok. (Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník)

Poručenství zaniká, nabude-li alespoň jeden z rodičů rodičovské odpovědnosti, nebo jí bude moct už vykonávat. Poručenství zaniká i v tom případě, když je dítě svéprávné a nebo je osvojeno. Dále může zaniknout smrtí a nebo zrušením funkce poručníka. Po skončení funkce maximálně do šesti měsíců poručník musí odevzdat vše, co pro svojí funkci potřeboval a předloží závěrečnou zprávu o výkonu své funkce. (Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník)

Poručník má nárok na hmotné zabezpečení stejně jako pěstoun. Mezi dítětem a poručníkem nevzniká takový vztah jako mezi rodičem a dítětem. Je jeho zákonným zástupcem a má práva a povinnosti jako je výchova dítěte, zastupování dítěte a správa majetku dítěte. (Matějček, 2002)

2.4 Opatrovnictví

Opatrovník je dítěti přidělen například při řízení o osvojení. Poručník má oproti opatrovníkovi více práv a povinností. (Matějček, 2002)

Soud jmenuje dítěti opatrovníka pokud hrozí střed zájmů na straně dítěte a jiné osoby a zákonný zástupce dítěte nehájí dostatečně jeho zájmy, a nebo je potřeba opatrovníka z jiného důvodu. Při jmenování opatrovníka soud uvede, na jakou dobu je opatrovník jmenován, jaké jsou jeho práva a povinnosti, jaké zprávy má soudu podávat, zda má nárok na náhradu výdajů a odměnu. (Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník)

3 Homosexualita

Ve třetí kapitole je popsáno, co to homosexualita je a kdo poprvé výraz homosexualita použil, dále jsou zde popsány symboly homosexuality. Podkapitoly jsou rozděleny na definici homosexuality, sexualitu a „coming out“, dále je zde popsán zákon o registrovaném partnerství.

Nejdůležitější součástí lidského života je navazování partnerských vztahů. U většiny populace přetrvává náklonnost k opačnému pohlaví, takoví lidé jsou **heterosexuální**. Lidé, které přitahují osoby stejného pohlaví, se nazývají **homosexuálové**. Orientace na obě pohlaví, tedy sexuální náklonnost k ženám i mužům, se nazývá **bisexualita**. (www.unique-soul.webgarden.cz)

Maďarský lékař Karoly Maria Benkert použil poprvé výraz homosexualita, a to pro označení jednotlivce, kterého přitahují osoby stejného pohlaví, jako je on sám. Homosexuální chování v té době bylo označováno za sodomii. Na homosexualitu jako na vrozenou charakteristiku člověka začal nahlížet lékař Benkert. Od té doby se na homosexuály koukalo jako na nemocné a to až do roku 1973, kdy byla homosexualita vyřazena z mezinárodní klasifikace nemocí. Dnes se jako na duševní poruchu na homosexualitu nehledí, hledí se na ní jako na sexuální variantu, ale stále převládají předsudky a nepřátelství k této skupině lidí. (www.unique-soul.webgarden.cz)

Za symbol emancipace gayů a lesbiček v 70. letech 20. století, se řadil růžový trojúhelník. Dnes mluvíme o hnutí LGBT. Tato zkratka označuje osoby s menšinovým sexuálním zaměřením. Je to hnutí leseb, gayů, bisexuálů a trans gender osob. Dnes je jako symbol LGBT hnutí duhová vlajka. Duhovou vlajku navrhl mírový aktivista Aldo Capitini a poprvé byla použita v roce 1961. Od 70. let 20. století duhová vlajka nahrazuje stávající symboly a je vlajkou hnutí. Americký umělec Gilbert Baker navrhl duhovou vlajku a význam barev a to v roce 1978. Vlajka má symbolizovat rozmanitost života homosexuálů a také jejich hrdost. Vlajka měla osm barev a každá má svůj význam. Růžová vyjadřuje sexualitu, červená život, oranžová zdraví, žlutá životní svit, zelená soulad s přírodou, tyrkysová umění a harmonii a fialová vyjadřuje lidského ducha. Dnes má duhová vlajka pouze šest barev. Růžová byla odstraněna, protože nešla průmyslově vyrobit a tyrkysová z praktického důvodu, aby při průvodu byly na každé straně tři barvy. (Duhová vlajka - kde se vzala, 2011)

3.1 Definice homosexuality

„Homosexualitou rozumíme trvalou citovou a erotickou preferenci osob stejného pohlaví. Je to celoživotní, neměnný, nezvolený stav, charakterizovaný tím, že jeho nositel je pohlavně přitahován a vzrušován převážně či výlučně osobami stejného pohlaví.“
(Brzek, 1992, s. 19.)

Homosexualitu chápeme jako opak heterosexuality. Homosexuála přitahují osoby stejného pohlaví, nikoliv opačného. V naší společnosti je homosexualita součástí celoživotní identity jedince. (Fafejta, 2004)

Teorie vzniku homosexuality jsou dost různorodé, uvádějí se však ty nejznámější, o kterých se diskutuje nejčastěji. Jednou z nich je vznik homosexuality cestou **genetických vlivů**. Například H. Ellis (1915,1950) objevil u 39 % svých pacientů příbuzného se stejnou orientací. Další významnou teorií je vliv vývoje jedince v **prenatálním období**. Na začátku nitroděložního vývoje má zárodek základ obojího pohlaví a až později začíná odlišný vývoj. Podle této teorie dojde k hormonální nevyváženosti. Na nerovnovážený hormonální přísun mohou mít vliv i další činitele, jako je užívání drog nebo stres matky. Nejvíce odborníků se přiklání k tomu, že **prostředí a výchova** může ovlivnit sexuální založení jedince a to v prvních letech života. Mužská homosexualita by mohla vzniknout v rodině, kde je dominantní matka a slabý otec. Další teorií, ke které se přiklání méně odborníků je **teorie svedení**. Jedinec může být sveden homosexuálním člověkem, ale medicínské i psychologické obory tuto teorii vyvrací. Tato teorie se připouští u žen, které byly sexuálně zneužity, proto vznikne odpor k mužům (Janošová, 2000)

Každé náboženství má jiný postoj k homosexualitě, ale většinou jsou tyto postoje negativní. Náboženství se snaží udržet podobu tradiční rodiny. Náboženství nemá zájem o vědecké výzkumy a podobné změny vývoje společnosti, protože například křesťanství vychází z bible, kde se stejnopohlavní aktivity zatracují. (Janošová, 2000)

3.2 Sexualita

Velice složitá oblast v životě jedince je sexualita. Sexualita se objevuje všude, na školách se o ní vyučuje, je zakotvena v právu, popisuje jí medicína a je součástí navazování partnerských vztahů. Sexualita je součástí identity, prožívání a jednání člověka. Sexuální

chování je takové, které se od jedince očekává, oproti tomu sexuální orientace je preference opačného nebo stejného pohlaví. (Sloboda, 2016)

Sexuální chování je vnějším projevem lidské sexuality. Za určitých okolností se může heterosexuál chovat homosexuálně a naopak. Tato oblast nemusí souhlasit se sexuální orientací. Heterosexuálové, kteří mají dispozice k homosexualitě se mohou za určitých podmínek chovat homosexuálně, například ve věznici, kde nemají kontakt s opačným pohlavím. (Janošová, 2000)

Na rozdílnou sexualitu mezi vztahy gayů a leseb poukazuje ve svých výzkumech Simon s Gagnonem (2005). Ve výzkumech uvádí, že gayové jsou promiskuitnější a mají více sexuálně založený vztah než lesby. Lesbické páry mají nejdříve vztah a až poté sexuální styk a u mužů tomu je naopak. Vysvětlují to tím, že muži jsou od přirozenosti sexuálněji než ženy a proto je jasné, že vztah dvou mužů bude postaven na sexu. (Fafejta, 2016)

3.2.1 Coming out

Slovo coming out pochází z anglického slova „come out“, které znamená vyjít najevo. Je to odhalení své vlastní identity svému okolí. Jedinec, který je homosexuální, přestává skrývat svoji sexuální orientaci a sděluje to rodině a přátelům. (Horváthová, Buryánek, 2002)

„Identita je jedincem prožívaná vlastní jedinečnost, obraz sebe sama. Identita je výsledkem osobnostního vývoje. Utváří se v závislosti na dané kultuře a společnosti.“
(Gillernová, 2000, s. 23)

Každý člověk v období, kdy začíná vnímat svou individualitu, tedy i sexualitu, prožívá svůj coming out. Jedná se o proces uvědomování si sebe sama. Osoba v této době zažívá experimentální vztahy a začíná si uvědomovat svou sexualitu. Coming out může nastat v pubertě, či v adolescenci. U některých jedinců může coming out nastat až uprostřed života, kdy si začne uvědomovat, jestli jeho život odpovídá jeho cítění. (Janošová, 2000)

Sexuální identita je něco, s čím se člověk narodí, která se v průběhu života projeví. Sexuální identitu v kontextu sexuality nazýváme „coming out“. Proces identifikace je individuální, každý člověk má jiné sexuální zkušenosti, a proto je jinak homosexuální nebo heterosexuální. (Sloboda, 2016)

Evidentně žádný homosexuál není nadšen, když zjistí pravdu o své orientaci. Dříve homosexuální jedinci vyhledávali sexuology, aby je uzdravili. Jejich žádost byla odmítnuta, protože léčba sexuality je považována za nereálnou. (Janošová, 2000)

Homosexuál, který prochází tzv. coming outem, zažívá zápas se sebou a hlavně se svým sebevědomím, často bývá sám ze sebe zklamán. Jediněc se bojí, že ho okolí odmítne a rodiče budou zklamáni. Coming out je pro jedince jakýsi úkol přijmout své odlišné citění, člověk musí přijmout statut sexuální menšiny. (Janošová, 2000)

3.3 Registrované partnerství

Registrované partnerství je soužití osob stejného pohlaví, které vzniká prohlášením dvou osob stejného pohlaví před matričním úřadem o tom, že spolu vstupují do partnerství. Alespoň jeden z osob, které vstupují do registrovaného partnerství, musí být státním občanem České republiky. Do registrovaného partnerství nemůžou vstoupit osoby příbuzné v přímé linii a nebo sourozenci. Osoba, která vstupuje do registrovaného partnerství musí být svéprávná, plnoletá a nesmí být v registrovaném partnerství nebo manželství s jinou osobou. (Zákon 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství)

Partneři v registrovaném manželství mají stejná práva a povinnosti a o všech náležitostech rozhodují společně. Partneři mají vůči sobě vyživovací povinnost a ta předchází vyživovací povinnosti u dětí. Partnerství zaniká dnem úmrtí jednoho z partnerů, prohlášení za mrtvého jednoho z partnerů a nebo rozhodnutím soudu. Soud rozhodne o zrušení partnerství na žádost jednoho z partnerů.

(Zákon 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství)

Registrované partnerství je uzákoněno v České republice od roku 2006. Ve světě se ve třiceti zemích uzákonilo manželství pro homosexuály. Registrované partnerství na rozdíl od manželství je beze svědků. Partneři nemají žádné společné jmění a při ukončení registrovaného partnerství není žádná úprava vypořádání majetku. Dále nemají nárok na vdovský či vdovecký důchod. Některé organizace se snaží o uzákonění manželství homosexuálních párů i v České republice. (Jsme fér, 2020)

4 Rodičovství u homosexuálních párů

Poslední kapitola teoretické části bakalářské práce je zaměřena na rodičovství u homosexuální páru. Jsou zde popsány druhy rodičovství jako je biologické rodičovství a sociální rodičovství. Další podkapitola je zaměřená na gender role v homosexuálním páru, poslední kapitola je zaměřená na děti homosexuálního páru.

O tom, že jsou děti vychovávány v homosexuálních párech se ví, ale je to fenomén, o kterém se stále moc nemluví. Není prokázáno, že homosexuální páry mají negativní vliv na děti které vychovávají. (Sloboda, 2016)

Někteří lidé, mezi které patří i odborníci, si myslí, že homosexuálové jsou nestabilní a perverzní jedinci, kteří se nejsou schopni starat o rodinu. Myslí si, že by jejich děti měly problém s genderovou identitou a dokonce by byly zneužívány svými rodiči. Tyto předsudky však výzkumy vyvracejí. Z výzkumů vyplývá, že homosexuální rodiny jsou ve svém chování podobné heterosexuálním rodinám. Nezáleží na tom, jaká je struktura rodiny, ale jaká v ní panuje atmosféra, jaké vztahy v rodině jsou. Děti budou prospívat hůře, když bude v rodině stres, konflikty a když se doma nebudou otevřeně projevovat city. Na tom, jaké jsou rodiče sexuální orientace, nezáleží. (Homosexuálové a adopce, 2010, [online])

Prvním problémem, který vzniká při plánování rodiny homosexuálním párem je, kdo bude rodič biologický a kdo pouze rodič sociální. Tento problém se u hodně partnerek řeší tak, že se vystřídají v roli biologického rodiče, díky tomu budou mít rovnocenné postavení v rodině. Další otázkou pro budoucí matky je, kdo by se měl stát biologickým otcem jejich dítěte. Často jim bývá dlouholetý kamarád jedné z partnerek. V mnoho případech je tento kamarád gay. Tyto ženy preferují známého dárce spermatu, protože si dítě zaslouží znát oba rodiče. (Polášková, 2009)

Šedesát procent matek se spíše přiklání k anonymnímu dárci spermatu. Bojí se toho, že by biologický otec měl právní nárok na dítě. Dítě by bylo například po úmrtí biologické matky svěřeno do péče otce. (Polášková, 2009)

Biologické rodičovství

Rodičovství neheterosexuálních partnerů se dá rozdělit na rodičovství sociální a biologické. Pokud jde o rodičovství biologické, znamená to, že dítě je potomkem

jednoho z partnerů. Jeden z partnerů si může dítě přivést z předchozího heterosexuálního vztahu, nebo se může jednat o formu asistované reprodukce, stejně jako u heterosexuálních neplodných párů. Asistovaná reprodukce se může uskutečnit tak, že se homosexuální pár dohodne s druhým pohlavím na oplodnění a nebo na klinice, druhá možnost je však v Česku oficiálně zakázaná. (Sloboda, 2016)

Hodně lesbických párů zapírá své partnerství právě proto, aby měly šanci na klinice, kam přicházejí se svým kamarádem, který předstírá zájem o potomka. Dalším řešením je, že se dohodnou dva ženský a mužský homosexuální páry, který se snaží o početí společně. V tomto případě má potomek dva biologické rodiče. Častější variantou bývá oplodnění ženy mužem, zpravidla kamarádem lesbického páru. (Sloboda, 2016)

U mužských párů je možnost darování dítěte, kdy žena otěhotní s jedním mužem z gay páru a pak se dítěte zřekne. Dítě je oficiálně jenom toho muže, který je zapsán v rodném listu. (Sloboda, 2016)

Sociální rodičovství

Za sociálního rodiče lze považovat osobu, která žije ve společné společnosti s dítětem a plní rodičovskou roli. Dítě k rodiči musí cítit emocionální vazby a vnímat ho jako svého blízkého příbuzného a nebo přímo jako rodiče. Příkladem sociálního rodiče jsou pěstouni, osvojitelé nebo partner biologického rodiče dítěte. (Sloboda, 2016)

Genderové role

I v homosexuálních párech platí gender role, jeden z partnerů je na pozici matky a druhý vykovává roli otce. Někdy může vzniknout problém, když jeden z partnerů není se svojí rolí spokojen. Homosexuální partneři si rozdělí přirozeně role už dávno před výchovou dítěte a vědí, jak by mělo párové soužití vypadat, jak je tomu u párů heterosexuálních. (Sloboda, 2016)

4.1 Děti homosexuálních rodičů

U těchto dětí se vytváření genderové identity neliší od dětí, které mají heterosexuální rodiče. Děti preferují genderově tradiční volbu hraček a mají genderově tradiční mužské a ženské chování. (Polášková, 2009)

Lidé z homosexuálních rodin nezacítili, že by byli v mládí od svých vrstevníků nějakým způsobem šikanováni. Ovšem oni sami pocítli, že se srovnávají s dětmi z heterosexuálních párů a to především chlapci, kteří se s tím hůře vyrovnávali. (Gartrell et al. In Polášková, 2009)

PRAKTICKÁ ČÁST

1 Popis výzkumu

Náhradní rodinná péče stejnopohlavními páry přijde v dnešní době někomu naprosto normální. Jiní říkají, že homosexualita je nepřirozená a vychovávané dítě by mohlo mít například problémy se sebepojetím. V dnešní společnosti je spousta názorů na tuto problematiku. Zaleží na věku respondenta, na jeho vzdělání, náboženství a také například na tom, kde žije. V arabských zemích je homosexualita trestným činem a může být potrestána i smrtí. V České republice je homosexualita akceptována nejspíše proto, že většina našich občanů jsou ateisti. Tento výzkum se nezaměřuje na názory laické společnosti, ale odborníků pracujících s náhradními rodiči.

1.1 Cíle výzkumu

Výzkumným cílem této bakalářské práce je zjistit, jaké postoje mají odborníci v této profesi na výchovu dětí homosexuálními páry. Tento cíl jsem si vybrala, protože bych chtěla znát názor odborníků, kteří rozumí náhradní rodinné výchově nejvíce. Sociální pracovníci na úradech, v centrech pěstounských rodin a terapeuti vědí o této problematice více než společnost, která se neseťkala s dítětem, které nemá rodinu, nebo s párem, který se snaží o osvojení nebo pěstounskou péči.

Empirická část má následující tři dílčí cíle:

Dílčí cíl č. 1: Zjistit, jaký mají sociální pracovníci názor na výchovu dětí v různých formách soužití stejnopohlavními páry.

Úkolem tohoto cíle je zjistit, jaký mají respondenti názor na výchovu dětí u homosexuálních párů ve formách soužití jako je registrované partnerství, nesezdané partnerství a manželství.

Dílčí cíl č. 2: Zjistit, jaký názor mají sociální pracovníci na výchovu dětí homosexuálními páry.

Tento cíl má za úkol zjistit, jestli respondenti preferují ústavní péči oproti výchově homosexuálním párem, zjistit, jaký má respondent pohled na homosexualitu a z jakého důvodu by se měl stát či neměl stát homosexuál náhradním rodičem. Dalším úkolem tohoto dílčího cíle je zjistit, jak by sami respondenti řešili otázku stejných šancí na osvojení či pěstounskou péči, jestli si myslí, že je důležitá role otce a matky v rodině

a jestli by podle nich mělo dítě problém se svým sebepojetím a sexuální identitou. Dále má tento cíl za úkol zjistit, jestli je podle respondentů rozdíl, zda dítě vychovávají lesby nebo gayové. Pokud ano, jaké rozdíly by ve výchově byly.

Dílčí cíl č. 3: Zjistit, jak vnímají sociální pracovníci připravenost veřejnosti na NRP homosexuály.

Úkolem posledního cíle je zjistit, jaká je dle respondentů připravenost veřejnosti na NRP. Jak podle respondenta vnímá společnost práva homosexuálů a jaké faktory přispívají k tomuto názoru společnosti. Tento dílčí cíl má dále za úkol zjistit, jak informátor vnímá reakce společnosti na výchovu dětí homosexuálními páry.

Tabulka 2: Transformační tabulka

Hlavní cíl	Dílčí výzkumný cíle	Tazatelské otázky
Zjistit, jaký postoj mají odborníci na výchovu dětí homosexuálními páry.	DC1: Zjistit, jaký mají sociální pracovníci názor na výchovu dětí v různých formách soužití stejnopohlavními páry.	TO1: Jaké výhody a nevýhody podle Vás má soužití na nesezdané partnerství tzv. „na psí knížku“ pro výchovu dětí?
		TO2: Jaké výhody a nevýhody podle Vás má registrované partnerství pro výchovu dětí?
		TO3: Jaké výhody a nevýhody by mělo sezdané manželství pro výchovu dětí?
	DC2: Zjistit, jaký mají názor sociální pracovníci na výchovu dětí homosexuálními páry.	TO4: Jaké má výhody a nevýhody má výchova homosexuálními páry oproti ústavní péči?
		TO5: Jak by jste charakterizoval homosexuální páry, pokud jste se s nimi setkal?
		TO6: Z jakého důvodu by se měli stát homosexuálové podle vás náhradními rodiči? Z jakého důvodu by naopak homosexuálové neměli mít šanci na osvojení?
		TO7: Jak by měla být pojata a řešena otázka stejných šancí na osvojení heterosexuálními páry a homosexuálními páry?
		TO8: Jak vnímáte názor, že pro výchovu dítěte je důležité rozdělení rolí matky a otce?
		TO9: Jaké problémy i výhody by mohly nastat při výchově dětí stejnopohlavními páry s jeho sebepojetím?
		TO10: Jaké problémy by mohlo mít dítě vychovávané homosexuály se svou sexuální identitou?
		TO11: Je podle vás rozdíl, jestli dítě vychovávají lesby nebo gayové? Pokud ano, tak jaký?
	DC3: Zjistit, jak vnímají sociální pracovníci připravenost veřejnosti na NRP homosexuály.	TO12: Jak podle vás vnímá společnost práva homosexuálů?
		TO13: Jaké faktory podle Vás přispívají právě k tomuto názoru společnosti?
		TO14: Jak vnímáte reakce společnosti na výchovu dětí homosexuálními páry?

1.2 Metodika výzkumu

Pro získání dat do této bakalářské práce byl vybrán kvalitativní výzkum. Pro kvalitativní výzkum byla použita metoda rozhovoru. Při rozhovoru tazatel vnímá verbální i neverbální projevy respondenta a může tak zaznamenat jeho reakce na otázky.

„Návod k rozhovoru představuje seznam otázek nebo témat, jež je nutné v rámci interview probrat. Tento návod má zajistit, že se skutečně dostane na všechna pro tazatele zajímavá témata. Je na tazateli, jakým způsobem a v jakém pořadí získá informace, které osvětlí daný problém.“ (Hendl, s. 174, 2008) Pro zaznamenání dat byl použit diktafon. Při rozhovoru se nemuselo nic zapisovat, všechno potřebné bylo nahráno na diktafon a já se mohla soustředit na rozhovor. Záznamy jednotlivých rozhovorů byly převedeny do písemné podoby.

1.3 Výzkumný vzorek

Výzkum byl proveden na respondentech, kteří se dané problematice věnují a rozumí jí. Rozhovor byl proveden s šesti sociálními pracovníci, které se setkávají s náhradními rodiči v pěstounských rodinách. Pět pracovníc je zaměstnáno v doprovázejících organizacích pro pěstounské rodiny, z toho jedna pracovníce je vedoucí střediska. Jedna sociální pracovníce v době našeho rozhovoru doprovázela homosexuální pár, který měl v pěstounské péči dvě děti. Dalším respondentem je sociální pracovníce na odboru sociálně-právní ochrany dětí, která dohlíží na pěstounské rodiny. Výzkum byl prováděn v Královohradeckém kraji a Libereckém kraji.

Tabulka 3: Seznam respondentů

Respondenti	Pracovní pozice
Respondent č.1	Klíčová pracovnice pro pěstounské rodiny
Respondent č.2	Klíčová pracovnice pro pěstounské rodiny
Respondent č.3	Vedoucí střediska pro pěstounské rodiny
Respondent č. 4	Klíčová pracovnice pro pěstounské rodiny
Respondent č. 5	Klíčová pracovnice pro pěstounské rodiny
Respondent č. 6	Sociální pracovnice OSPOD, náhradní rodinná péče

1.4 Rizika užití výzkumné strategie a etická rizika výzkumu

Kvalitativní forma výzkumu formou rozhovoru, může mít i svá rizika. Respondenti se musí cítit dobře, proto je důležité, aby se sešel výzkumník s respondentem na místě příjemnému respondentům. V tomto případě se často setkání koná na pracovní půdě respondenta. Respondentovi by měl být vysvětlen cíl výzkumu. Výzkum je založen na dobrovolnosti a respondent může kdykoliv odstoupit. Pokud by odstoupilo více respondentů, tak by výzkum měl nedostatečný počet respondentů, proto je důležitá důvěrnost. Například před každým rozhovorem je důležité, říct zkoumané osobě, že rozhovor bude nahráván. Výzkum kvalitativní oproti kvantitativnímu výzkumu je „face to face“, proto může být rozhovor pro respondenta nepříjemný a na nějaké otázky odmítně odpovídat.

Dále může mít tato bakalářská práce i etická rizika. Společnost, která si přečte bakalářskou práci, může mít jiný názor než respondenti. Respondenti samotní mohou mít jiný názor mezi sebou a proto může být těžké vyhodnotit cíl výzkumu. Pro některé bude výchova dítěte homosexuálním párem stejná jako heterosexuálním párem a pro jiné taková výchova nebude přijatelná. Někteří si můžou myslet, že je ústavní péče pro vývoj dítěte lepší, než výchova homosexuálním párem. Dalším rizikem je, že otázky v rozhovoru, můžou respondentům připadat sugestivní, proto je důležité soustředit se na správnou stavbu otázek.

2 Průběh a realizace výzkumu

Nejdříve byl zvolen cíl výzkumu, technika a metoda sběru dat pro výzkumné šetření a poté výběr informantů, kteří byli ochotni provést rozhovor.

Hlavní cíl výzkumu byl stanoven v průběhu měsíce listopadu 2019, který měl za úkol zjistit jaký postoj mají odborníci v této profesi na výchovu dětí homosexuálními páry. V lednu 2020 byly stanoveny tři dílčí cíle, které napomáhají k dosažení hlavního výzkumného cíle. K dílčím cílům se určilo několik tazatelských otázek.

Respondenti byli nejčastěji kontaktováni e-mailem. Ve většině případech byli takto osloveni respondenti velice ochotni. Někteří respondenti byli kontaktováni osobně z dřívější doby a stačilo dohodnout pouze termín rozhovoru. Rozhovory probíhaly dva týdny v březnu 2020. Rozhovory probíhaly na pracovištích respondentů. Během rozhovoru byl využit diktafon, který nahrál všechnu verbální komunikaci. Rozhovory trvaly 20-40 minut.

2.1 Výsledky výzkumného šetření

V předchozí kapitole bylo popsáno výzkumné šetření, byl vymezen cíl a dílčí cíle, metoda a technika rozhovoru. Dále byli popsáni respondenti a průběh výzkumu. V následující kapitole se vyhodnocují sesbíraná data, rozhovory jsou přepisovány do písemné podoby. Jednotlivé rozhovory jsou mezi sebou porovnány. Podkapitoly této bakalářské práce jsou rozděleny do dílčích cílů, které jsou vyhodnocovány. V závěru této závěrečné práce je vyhodnocen hlavní cíl.

2.2 Analýza a interpretace prvního dílčího cíle

DVC 1: Zjistit, jaký mají sociální pracovníci názor na výchovu dětí v různých formách soužití stejnopohlavními páry.

První dílčí výzkumný cíl se snaží zjistit, jaký mají sociální pracovníci názor na výchovu dětí v různých formách soužití stejnopohlavními páry. K tomuto dílčímu cíli se vážou tři tazatelské otázky, které se liší formou soužití stejnopohlavními páry. Respondentům byly položeny otázky ohledně nesezdaného partnerství, registrovaného partnerství a manželství. Respondenti většinou odpovídali na tyto tři otázky jednou odpovědí, protože porovnávali tyto formy soužití.

TO 1: Jaké výhody a nevýhody podle Vás má soužití na nesezdané partnerství tzv. „na psí knížku“ pro výchovu dětí?

TO 2: Jaké výhody a nevýhody podle Vás má registrované partnerství pro výchovu dětí?

Respondenti se shodují v tom, že nevidí rozdíl mezi registrovaným partnerstvím a nesezdaným manželstvím. Respondenti nevidí výhody ani nevýhody pro výchovu dítěte. Respondenti poukazují na to, že o náhradní rodinnou péči může žádat pouze jeden z partnerů, ať už jde o registrované partnerství nebo nesezdané partnerství. Respondentka č. 1 uvedla: *„Nevidím výhody ani nevýhody, protože žádat o pěstounskou péči a adopci může pouze jeden z homosexuálního páru, nikoliv oba.“* Názor, že není žádný rozdíl mezi těmito partnerstvími, potvrdila i respondentka č. 2: *„Je jim jedno, jestli jsou registrovaní partneři, nebo ne, protože osvojit a žádat o pěstounskou péči může pouze jeden. Druhý se nemusí podílet na vzdělávání, doprovodná organizace nemusí dokonce ani vidět partnera pěstouna.“* Dále i respondentka č.6 zmiňuje, že na výchovu dětí nemá vliv, jestli je pár v registrovaném partnerství, nebo v nesezdaném partnerství.

Respondentky č. 5 a č. 3 říkají, že registrované partnerství přispívá k větší jistotě svazku a hůře se z něho odchází. Respondentka č. 3 zmiňuje, že je pro ni zákon o registrovaném partnerství nejvíce diskriminační zákon: *„Zákon o registrovaném partnerství mně přijde jako nejvíce diskriminační zákon, co vůbec existuje, protože ho nestavíme na roveň manželství.“* Zákon o registrovaném partnerství považuje za diskriminační i respondentka č. 4: *„V registrované partnerství stejně jako v nesezdaném partnerství může mít práva a povinnosti k dítěti jenom jeden, a to mi přijde velmi diskriminační. „*

TO 3: Jaké výhody a nevýhody by mělo sezdané manželství pro výchovu dětí?

Respondentka č. 6 si nemyslí, že na výchovu dětí nemá vliv to, zda jsou jeho rodiče sezdaní či nikoliv. Jedinou výhodou by mohlo být, že mají všichni v rodině stejné příjmení, což podle respondentky také není podstatné pro výchovu dítěte.

Na tom, že by mělo manželství pro homosexuály velké výhody, se shodly respondentky č.1 – č. 5. Respondentka č. 4 konstatuje: *„Manželství by mělo velké výhody, například by oba rodiče měli stejná práva a povinnosti k dítěti“.* Respondentka č. 1 zmiňuje, že by měli partneři práva a povinnosti vůči sobě, například právo dědické. Respondentka č. 3 popisuje výhody manželství v náhradní rodinné péči: *„Pokud by byli manželé, mohli by*

si vzít dítě do pěstounské péče a do osvojení jít společně. Pokud by pěstoun zemřel a nebo se nemohl podílet ve výchově, druhému dítě zůstane. Myslím si, že v praxi by dítě zůstalo i partnerovi pěstouna, protože by zažádal o pěstounskou péči například po smrti pěstouna a dítě by zůstalo u žadatele, je na něj zvyklé. Manželství má klasicky různé výhody jako dědictví, vyživovací povinnost vůči sobě, rozhodování za sebe třeba v nemocnici.“

2.3 Shrnutí prvního dílčího cíle

Dílčí cíl č.1 měl za úkol zjistit, jaký názor mají odborníci v profesích zabývajících se náhradní rodinnou péčí na výchovu dítěte v různých formách soužití homosexuálních párů. Respondenti nevidí rozdílnost výhod a nevýhod u párů v registrovaném partnerství a v nesezdaném partnerství. Respondenti zmínili, že o náhradní rodinnou péči, ať už se jedná o osvojení, nebo o pěstounskou péči, může žádat pouze jeden z homosexuálního páru. Tato osoba má všechny práva a povinnosti, co by měl pěstoun, nebo osvojitel mít, ale partner této osoby žádná práva a povinnosti nemá, ačkoliv se o dítě stará také jako rodič. Partner pěstouna se nemusí podílet na vzdělávání a doprovodná organizace ho nemusí vidět ani znát. Pokud by se náhradní rodič nemohl o dítě starat například z důvodu nemoci nebo úmrtí, tak by mohlo být dítě odebráno druhému rodiči, který nemá práva a povinnosti k dítěti. V praxi by bylo možné, aby v tuto chvíli požádal druhý z partnerů o osvojení či pěstounskou péči a dítě by zůstalo u žadatele, protože je na něj zvyklé.

Všechny respondentky kromě respondentky č. 6 se také shodly na tom, že manželství by mělo pro homosexuální páry určité výhody. Jako manželé by měli všechna práva a povinnosti k sobě i k dítěti. Manžele mají vůči sobě například vyživovací povinnost nebo dědické právo. Oba partneři by mohli požádat o osvojení nebo pěstounskou péči, stejně jako manželé. Oba rodiče by měli povinnost vzdělávat se a pečovat o dítě. Pokud by se jednomu z partnerů stala nějaká nehoda, o dítě by se mohl postarat druhý rodič, nebo by ve věcech povolených mohli rozhodovat oba rodiče společně.

Podle respondentky č. 6 je pro dítě důležitá výchova, nikoliv to, v jakém partnerství žijí jeho rodiče.

U této dílčí otázky jsem se dozvěděla, že respondenti mají kladný názor k právům homosexuálů. Respondentka č. 3 ke své odpovědi dodala: „*Manželství bych homosexuálním párům přála.*“

2.4 Analýza a interpretace druhého dílčího cíle

DVO 2: Zjistit, jaký mají názor sociální pracovníci na výchovu dětí homosexuálními páry.

Tento dílčí cíl se snaží zodpovědět otázku, jaký mají respondenti názor na východu dětí homosexuálním párem. Tato část rozhovoru se skládá z osmi otázek. V otázkách se porovnává náhradní rodinná výchova homosexuálním párem s ústavní péčí a s výchovou heterosexuálním párem, a také se porovnává výchova lesbických párů a párů gayů. Dále se v otázkách ptám na názor, proč by se homosexuál měl stát rodičem a proč by se jim stát neměl. Tento dílčí cíl se snaží zjistit, jaké problémy by děti mohly mít se svým sebepojetím a sexuální identitou. Velmi důležitá otázka rozhovoru je, jestli je důležitá role otce a matky v rodině. V kapitole jsou interpretované jednotlivé otázky a odpovědi, které respondenti měli.

TO 1: Jaké má výhody a nevýhody výchova homosexuálními páry oproti ústavní péči?

Respondenti se shodli na tom, že pro dítě je daleko lepší výchova homosexuálním párem než ústavní péče. Děti dostávají lásku, vřelost, mají rodinné prostředí a věnuje se jim blízká osoba. Lidé, kteří v ústavním zařízení pracují, se střídají a děti nedostávají tolik pozornosti, jako je tomu v rodině. Děti v ústavním zařízení podle respondentů velmi strádají. Respondentka č. 6 odpovídá, že výhodu vidí především v tom, že se dítě v rodinném prostředí setkává se situacemi, které jsou specifické pro žití v rodině, a tím se připravuje na vlastní rodinný život.

Respondentka č. 2 uvádí, že oproti výchově ústavní péčí má výchova homosexuálním párem velké výhody, protože mohou dát dítěti lásku jistotu a bezpečí. Podle respondentky jsou důležité dítěte první měsíce života, a pokud dítě nemá v ústavu co potřebuje, tak je to nenávratně ztracené. Dítě má poruchy, protože nezažívá mezilidské citové vazby. Podle respondentky nezáleží, nezáleží, jak rodina vypadá, ale záleží na tom, že dítě má někoho rádo. V ústavní péči se střídají „tety“, takže dítě nemá šanci s někým navázat citový vztah.

Názor respondentky č. 3 se liší tím, že pro ni je důležitá ženská role v rodině, proto by přemýšlela, jestli by dala batole do výchovy gayům. *„Pokud dítě vychovává muž a dítě necítí ženské hormony, které si dítě spojuje s bezpečím, teplem, mateřstvím, tak si dítě*

spojí hormon testosteron s bezpečím. Hormon testosteron je spíš hormon agrese.“. Respondentka má názor, že výchova malého dítěte gayem by mohla udělat problém, ale i přes to je pro ni výchova v rodině vysoko nad ústavní péčí, takže názor odborníků se opět neliší. Pro respondentku jsou důležité rodičovské kompetence, takže pokud není sexuální orientace pedofilie, tak by to na výchovu nemělo mít vliv.

TO 2: Jak by jste charakterizoval homosexuální páry, pokud jste se s nimi setkal?

Čtyři respondenti, kteří se s homosexuálním párem setkali uvádějí, že nejde definovat, jaký homosexuální pár je. Myslí si, že záleží na individualitě člověka, nikoliv na jeho orientaci. Respondentka č. 3 uvádí: *„Charakterizovala bych ho stejně jako heterosexuální pár, někteří jsou sympatičtí, někteří méně, někteří jsou vzdělaní, někteří ne. Myslím, že homosexuální pár nejde charakterizovat.“*

Respondentka č. 6 uvádí, že každý pár je něčím specifický, ale není to kvůli tomu, že se jedná o soužití osob stejného pohlaví. Tato respondentka nevidí rozdíl mezi soužitím heterosexuálního páru a homosexuálního páru.

Respondentka č.1 se s homosexuálním párem nesešla a proto neví, jak by ho charakterizovala a naopak respondentka č. 2 doprovází mužský homosexuální pár jeden rok a charakterizuje ho následovně: *Tento pár si nemůžu vynachválit, jsou to vzdělaní lidé a o děti se starají skvěle a vědí velmi dobře, jak o děti pečovat. Podle mě je to jedna z přestounských rodin, která se nejlépe stará o svoje děti a to jich mám na starost asi dvacet. Tento pár rozumí potřebám dítěte a chce děti vychovat, co nejlépe a dělají pro ně maximum. Díky této tazatelské otázce jsme se dozvěděli, že všichni informanti, kteří se setkali s homosexuálním párem, mají kladný názor a myslí si, že záleží na individualitě člověka, nikoliv na sexuální orientaci.*

TO 3: Z jakého důvodu by se měli stát homosexuálové podle vás náhradními rodiči? Z jakého důvodu by naopak homosexuálové neměli mít šanci na osvojení?

Čtyři respondenty nenapadá důvod, proč by homosexuální pár nemohl vychovávat dítě. Respondentka č. 4 se snaží najít nevýhody výchovy homosexuálním párem, ale zmiňuje, že se na těchto důvodech dá pracovat: *„Nejsem schopná říct, proč by děti nemohly být*

v homosexuální rodině. Možná proto, že by mohly být šikanovány ve škole, ale jestli s tím rodiče pracují, tak by takové vlivy vzniknout nemusely.“ Respondentka č. 5 uvádí výhodu nejen z pohledu toho, aby mělo dítě své rodiče, ale z důvodu, že každý člověk, který si přeje být rodičem, by měl mít takovou příležitost. *„I homosexuál by si měl naplnit svoji rodičovskou roli.“* Respondentka č. 6 uvádí, že by se homosexuální pár měl stát rodiči, aby více dětí dostalo příležitost žít v rodinném prostředí na místo ústavní péče. Respondentka podotýká, že kdyby si měla vybrat mezi homosexuálním párem a heterosexuálním párem, tak by upřednostnila heterosexuální pár

Podle respondentů by se homosexuálové měli stát náhradními rodiči, protože je pro dítě lepší rodinná péče než péče ústavní. Respondentka č. 3 uvádí, že je hodně dětí, které potřebují náhradní rodinu a málo náhradních rodičů, které by dítě chtěli vychovávat, proto nebere ohledy na to, jestli je pár heterosexuální nebo homosexuální. *„Čím víc náhradních rodičů, tím lépe.“* Respondentka č. 2 odpovídá: *„Nevýhoda je, že výchova homosexuálním párem může ovlivnit sexualitu dítěte, dále šikana ve škole, posměch a horší pochopení vztahů.“*

TO 4: Jak by měla být pojata a řešena otázka, stejných šanci na osvojení heterosexuálními páry a homosexuálními páry?

Všechny respondentky se shodly na tom, že by heterosexuální i homosexuální páry měly mít stejné šance na výchovu dítěte. Informantky zmiňují i to, že na náhradní rodinnou péči mají stejnou šanci, akorát si dítě do péče může vzít pouze jeden z partnerů. Podle respondentů by mohla být taková otázka vyřešena manželstvím. Respondentka č. 2 uvedla: *„Oni v podstatě stejné šance mají, akorát si dítě nemůžou osvojit společně. Mělo by jim být umožněno, aby byli v manželství a měli šanci oba.“* Pokud by bylo povoleno manželství homosexuálním párům, tak by si mohli dítě osvojit, nebo vzít do pěstounské péče oba partneři. Respondentka č. 3 poukazuje na homosexuální pár, který má dítě v pěstounské péči a ona ho doprovází, má ve své péči dítě neslyšící. Dítě má další zdravotní obtíže a věří tomu, že by takové dítě jinak rodinu nenašlo. Respondentka stále opakuje, že by se neměl preferovat heterosexuální pár, protože záleží na rodičovských. Respondentka č. 6 uvádí, že kdyby musela rozhodnout, jestli dítě půjde do péče homosexuálů nebo heterosexuálů ze stejnými kvalitami, tak by volila pár heterosexuální.

TO 5: Jak vnímáte názor, že pro výchovu dítěte je důležité rozdělení rolí matky a otce?

Respondentka č. 1 říká, že je role matky a otce důležitá, ale v dnešní době není občas příkladem matky a otce ani v heterosexuálních párech, například se dítěti nevěnují. Navíc gayové mají matky, sestry, které jsou pro dítě příkladem ženského vzoru. První respondentka nebere chybějící roli v homosexuálním páru jako negativní. Respondentka č. 2 uvádí, že je rozdělení rolí matky a otce určitě důležité, ale homosexuální pár, který doprovází, má mezi sebou role matky a otce rozdělené. *„Jeden je víc technik a druhý vaří. Je samozřejmě důležitý „žensko-mužský princip“ pro budování vtažů dítěte v dospělosti.“* Respondentka č. 3 také souhlasí s tím, že ženský i mužský prvek se objevuje i u homosexuálních párů. Respondentka č. 4 uvádí, že takové rozdělení je určitě důležité, ale není si vědoma, že by matka nedokázala roli otce a otec nedokázal dávat dítěti lásku jako matka. Pro respondentku č. 5 je toto rozdělení důležité, a proto by podle ní byly pro dítě důležité terapie, aby dítě bylo schopné zpracovávat, že má rodiče stejného pohlaví. Respondentka č. 6 uvádí: *„Podíváme-li se na dnešní společnost, tak nemalý počet dětí vyrůstá v neúplné rodině, ať už pouze s matkou, či otcem. Role otce a matky je ve výchově dítěte důležitá a má jistě nezastupitelnou roli, ale ne natolik, aby z tohoto důvodu nemohly homosexuální páry adoptovat dítě.“* Názor respondentů je tedy podobný. Pro děti je důležité, aby v rodině bylo rozdělení matky a otce, ale není to důvod, aby dítě, které je bez rodiny, nemohlo být vychováváno homosexuálním párem. Dítě si ženskou roli může najít třeba u babičky, nebo tety, stejně tak mužskou roli u svého dědy. Navíc hodně homosexuálních párů, takové rozdělení rolí má.

TO 6: Jaké problémy i výhody by mohly nastat při výchově dětí stejnopohlavními páry s jeho sebepojetím?

Respondentka č. 2 říká, že problémy nastat můžou, hlavně se sexualitou, a to i přesto, že je vrozená. Respondentka č. 3 říká, že by mohl takový problém nastat, ale může nastat i u dětí vychovávaných heterosexuálními rodiči. *„Dívka v péči dvou homosexuálních mužů by asi potřebovala styk i s ženským tělem během svého vývoje a naopak, ale rozhodně bych neřekla, že se dá homosexualita chytit. Sebepojetí je velmi široká otázka a má s ní potíž i spousta dětí v heterosexuálních náhradních rodinách.“* Respondentka č. 4 je přesvědčena o tom, že by dítě nemělo mít problém se sebepojetím, pokud bude

rodič mluvit s dítětem o věcech spojených se sebepojetím. Respondentka č. 5 si myslí, že záleží na pohlaví dítěte. *„Kluk ve výchově mužů by si mohl myslet, že žít s mužem je v normě.“* Respondentky č. 6 a č. 1 neví, jaké problémy by dítě se sebepojetím mohlo mít, protože se o tuto otázku nikdy nezajímala.

TO 7: Jaké problémy by mohlo mít dítě vychovávané homosexuály se svou sexuální identitou?

Tři respondentky si myslí, že dítě nemůže mít problém se sexuální identitou, protože je vrozená. Respondentka uvádí, že v kolektivu, kde je hodně lidí stejného pohlaví, by mohla vzniknout homosexualita, ale že ve stejnopohlavní rodině by neměl být problém. *“Jiné to může být ve věznicích nebo sportovních klubech, kde potkávají jedinci jenom stejné pohlaví, ale ve stejnopohlavní rodině by neměl být problém.”*

Respondentka č. 3 si myslí, že má se sexuální identitou problém každé dítě, které je v pubertě a že je jenom na rodičích, jak se s tím vypořádají.

Respondentka č. 5 si myslí, že by dítě mohlo mít problém se svojí sexualitou, protože dítě nevidí klasický vzor matky a otce. Respondentka č. 2 zmiňuje, že je sexuální identita vrozená, ale věří tomu, že je i sexuálně podmíněná. Respondentka č. 6 nedokáže odpovědět, protože se s tím nikdy nesetkala.

Většina respondentek si myslí, že by takový problém nastat neměl, protože je sexualita vrozená. Pokud dítě má problémy se svojí sexuální identitou, nezávisí to na tom, jestli je dítě vychovávané homosexuálním párem, nebo heterosexuálním párem.

TO 8: Je podle vás rozdíl, jestli dítě vychovávají lesby nebo gayové? Jaký?

Čtyři respondentky si myslí, že není rozdíl, jestli dítě vychovávají lesbické páry nebo homosexuální páry. Respondentka č. 4 uvádí: *“Záleží, jaký člověk je a jak k dětem přistupuje, takže si myslím, že na tom nezáleží. Vždycky je v rodině nějaké rozdělení rolí.”* Stejný názor má respondentka č. 6, č. 1 a č. 5. Respondentky č. 2 a č. 3 si myslí, že by pro dítě byla lepší výchova lesbickým párem, protože dítě potřebuje matku, která je pro něj nejvíce důležitá. Respondentka č. 2 říká: *„Myslím si, že matky budou pro výchovu lepší, protože matka je pro dítě nejdůležitější, ale asi to rozdíl nebude, asi to bude stejný.“* Z této tazatelské otázky vyplívá, že je pro výchovu dětí je lepší výchova lesbickým párem. Žádná z respondentek neřekla, že by dala přednost mužskému páru.

2.5 Shrnutí druhého dílčího cíle

Druhý dílčí cíl se snaží zjistit, jaký mají odborníci názor na výchovu dětí homosexuálními páry. Začátek tohoto dílčího cíle byl zaměřen na to, jestli je pro dítě lepší výchova homosexuálním párem nebo výchova v ústavní péči. Respondentky se shodly na tom, že je pro dítě lepší výchova v rodinném prostředí, než v ústavní péči. V rodině dítě potřebuje potřebnou lásku, pochopení a v ústavní péči je personál, který se střídá a nedají dítěti to, co by potřebovalo.

Na otázku, jak by respondenti charakterizovali homosexuální pár byly samé kladné odpovědi. Respondentky odpověděli buď, že homosexuální pár nelze charakterizovat, protože záleží na individualitě člověka a nebo že mají z homosexuálními páry velmi dobré zkušenosti. Díky těmto otázkám bylo jisté, že respondenti nemají negativní názor na homosexuální páry.

Další otázka byla zaměřena přímo na výchovu dítěte homosexuálním párem. K této otázce byla opět pozitivní zpětná vazba. Respondentky nevidí důvod, proč by se homosexuální pár nemohl stát náhradním rodičem. Respondentky uvádějí, že je mnoho dětí, které čekají na svou novou náhradní rodinu a zároveň je málo náhradních rodičů.

Jak má být pojata a řešena otázka stejných šancí na osvojení a pěstounskou péči u heterosexuálních párů a homosexuálních párů, je dílčí část druhého dílčího cíle. Respondentky říkají, že stejné šance mají, ale u homosexuálního páru si může vzít do péče dítě pouze jeden z partnerů. Některé respondentky se zároveň přiznávají, že kdyby měly dát do péče dítě homosexuálnímu páru, raději ho dají heterosexuálnímu páru, který má stejné kvality.

Dále si respondentky uvědomují, že je pro výchovu dětí důležité rozdělení role matky a otce, ale zároveň si nemyslí, že by kvůli tomu dítě strádalo v homosexuální rodině. Respondentky to vysvětlují tak, že v homosexuálním páru jsou také rozdělené ženské a mužské role. Například jeden z páru vaří a druhému jdou spíš technické věci.

Některé respondentky si myslí, že dítě bude mít problém se sebepojetím, pokud bude vychovávané homosexuálním párem. Menší skupina respondentů si myslí, že by dítě takový problém mít nemělo. V této otázce se tedy odpovědi rozcházejí. Polovina respondentů si myslí, že by děti mohly mít problém se sexuální identitou.

V tomto dílčím cíli se zajímám také o to, jestli si respondenti myslí, že je pro dítě lepší výchova lesbickým párem nebo párem gayů. Většina respondentů si myslí, že na pohlaví rodičů nezáleží. Menšina respondentek si myslí, že je lepší pro dítě výchova lesbickým párem, protože je pro dítě důležitá role matky.

Odborníci si myslí, že není nic špatného na tom, když dítě vychovává homosexuální pár. Pro výchovu dítěte je důležitá hlavně kvalita rodiny. I přes to, že mají respondentky takový názor, tak by daly přednost raději heterosexuálnímu páru, pokud by tento pár měl stejné kvality pro výchovu dítěte. Respondentky potvrzují, že dítě může mít problémy se sebepojetím a se svou sexuální identitou, ale pořád to není důvod, aby dítě zůstalo raději v ústavní péči. Většina respondentek si nemyslí, že by byl rozdíl, jestli dítě vychovávají lesby nebo gayové.

2.6 Analýza a interpretace třetího dílčího cíle

DVC 3: Zjistit, jak vnímají sociální pracovníci připravenost veřejnosti na NRP homosexuály.

Tento dílčí cíl se snaží zjistit, jak vnímají sociální pracovníci názory společnosti. Je řešena otázka toho, jaký má společnost názor na práva homosexuálů a jaké faktory k tomuto názoru přispívají. Poslední otázka tohoto dílčího cíle se snaží zjistit, jak vnímá společnost výchovu dětí homosexuálním párem.

TO 1: Jak podle vás vnímá společnost práva homosexuálů?

TO 2: Jaké faktory podle Vás přispívají právě k tomuto názoru společnosti?

Respondentka č. 2 si myslí, že společnost kouká na homosexualitu negativně. Myslí si, že je to tím, že jsou homosexuálové obecně odsuzováni, lidé si myslí, že je to úchylka a lidé mají takové názory už v sobě zakořeněné. Podle této sociální pracovnice lidé nemají rádi hlavně gaye, protože na ženách homosexualita není tolik poznat. Respondentka říká, že pro společnost je homosexualita neznámá a proto se jí bojí. Lidé se bojí neznámých věcí.

Tři respondentky uvedly, že mladší generace je k právům homosexuálů více tolerantnější než generace starší. Například respondentka č. 4 uvedla: „*Starší populace je vůči tomu*

skeptická, dřív se o tom nemluvalo.“ Respondentky uvádí, že je v této době společnost více tolerantní.

Dále si respondentka č. 4 myslí, stejně jako respondentka č.1 a respondentka č.2, že společnost spíše toleruje lesbické páry než páry gayů. Respondentka č. 1 uvádí, že když jsou dvě ženy lesby, tak to vypadá vzhledově lépe než dva gayové.

Respondentka č. 6 si myslí, že je k právům homosexuálů společnost tolerantní, další část společnosti práva homosexuálů neřeší, nezajímá se. Respondentka uvádí, že nějací lidé se staví k homosexuálům negativně, ale je to spíš menšina obyvatelstva. Společnost je k homosexuálům tolerantní, protože například zná homosexuály a cítí, že by měli mít ve všech ohledech stejná práva jako oni, uvádí respondentka.

Respondentka č. 3 si myslí, že Češi jsou k homosexuálům velmi tolerantní. Myslí si, že je to tím, protože jsme národ ateistů. Tato sociální pracovnice uvádí: *„Myslím si, že názor se posouvá a Češi jsou k homosexualitě velmi tolerantní. Je to možná tím, že jsme ateisti.“*

Čtyři respondentky si myslí, že má společnost spíše negativní názor na homosexuály. Dále někteří respondenti uvedli, aniž by byla položena tato otázka, že společnost odsuzuje spíš gaye a že homosexualitu odsuzuje spíše starší generace. Dvě respondentky si myslí, že je společnost k homosexuálům spíše tolerantní.

TO 3: Jak vnímáte reakce společnosti na výchovu dětí homosexuálními páry?

Respondentka č.1 neví, jak by na tuto otázku odpověděla. Nesetkala se se společností, která by takové téma řešila.

Respondentka č. 3 uvádí: *„Dneska je běžné, že dítě vychovává homosexuální pár, dneska se nad tím nikdo nepozastaví. Jsme hodně tolerantní.“* Respondentka č. 3 je jediná z mých informantů, kdo si to myslí.

Ostatní respondenti jsou spíše toho názoru, že společnost dokáže tolerovat to, že spolu homosexuálové žijí, ale výchova dítěte je pro ně nepřijatelná, protože se společnost bojí, že se dá homosexualita naučit. Respondentka č. 2 uvádí: *„Lidé si podle mě myslí, že se homosexualita dá naučit, a proto výchovu homosexuály odsuzují.“* Respondentka č. 5 uvádí: *„Lidé dokážou zkousnout, že spolu homosexuálové žijí, ale výchova dětí, se*

společnosti zas tolik nelíbí.“ Respondentka č. 4 dodává, že by si lidé měli zjistit více informací, než hned přistupovat k homosexualitě a k výchově homosexuály negativně. Dle většiny respondentů kouká většina společnosti na výchovu dětí homosexuálním párem spíše negativně.

2.7 Shrnutí třetího dílčího cíle

Ve třetím dílčím cíli se zaměřuji na názor společnosti na homosexualitu, homosexuální páry a výchovu homosexuálními páry. Většina respondentek si myslí, že společnost vnímá homosexualitu spíše negativně. Společnost si podle nich nepřeje, aby měli homosexuálové nějaká práva. Diskriminačně se k homosexuálním párům chová spíše starší generace. Starší lidé zažili dobu, kdy byla homosexualita zakázaná. Lidé tolerují podle respondentů spíše lesbické páry nežli gaye.

Menší skupina respondentů si myslí, že je homosexualita spíše tolerována. Homosexualita je podle nich tolerována především kvůli posunutí doby, kde se kouká na homosexuály jinak. Dále kvůli tomu, že Česká republika je národ ateistů. V jiných zemích, které jsou nábožensky založené, by měla společnost na homosexualitu úplně jiný názor.

Dále si větší polovina respondentů myslí, že společnost neuznává výchovu homosexuály. Společnost si myslí, že by mohla být homosexualita „nakažlivá“. Jedna respondentka si myslí, že je pro společnost výchova dítěte homosexuálním párem adekvátní, a že je na to společnost zvyklá.

V rámci tohoto dílčího cíle bylo zjištěno, že se společnost kouká na homosexuály spíše negativně. Negativně na homosexuály koukají především starší lidé a lidé, kteří jsou nábožensky založeni. Naopak mladší generace homosexuály toleruje, víc o homosexualitě mluví a přijde jim taková orientace normální. Lidé tolerují lesby nežli gaye podle respondentů. Společnost si dokáže zvyknout na společné žití homosexuálů v páru, ale výchova dětí je pro ně neadekvátní

Závěr

Pro svojí bakalářskou práci jsem si vybrala téma, o kterém se ve společnosti tolik nemluví, a proto mě velmi zajímá. Díky této práci jsem měla možnost nahlédnout na problematiku výchovy dětí homosexuálním párem z pohledu odborníků.

V teoretické části jsem se zaměřila na definici rodiny, kde jsem popsala, jaké by měly být funkce rodiny a jak je pro vývoj dítěte důležitá výchova. Dále jsem se zde zaměřila na gender role v rodině, jak jsou pro rodinu důležité a jaké byly tyto role dříve a v dnešní společnosti. Další kapitolou byla náhradní rodinná péče, kde byly představeny všechny její formy. U pěstounské péče byly popsány i dávky pěstounské péče. V další kapitole jsem se snažila přiblížit, co to homosexualita je. V této kapitole bylo popsáno, že tzv. „coming out“ je, když jedinec zjistí a přizná svojí sexuální identitu. Je zde popsáno i registrované partnerství. V poslední kapitole bylo popsáno, co je to biologické a sociální rodičovství.

Hlavním výzkumným cílem byl zjistit, jaký postoj mají odborníci v profesi zaměřené na náhradní rodinnou péči na výchovu dětí homosexuálními páry. Hlavní cíl se skládá ze tří dílčích výzkumných cílů. Dílčí cíle obsahovaly dohromady 14 tazatelských otázek, které pomohly přiblížit názor odborníků na danou problematiku.

První část výzkumu byla zaměřená na formy soužití homosexuálních párů a jejich významnost pro výchovu dětí. Respondenti se shodli na tom, že není rozdíl, jestli jsou partneři v registrovaném partnerství nebo v nesezdaném partnerství. Pokud si pár bude chtít osvojit dítě nebo zažádat o pěstounskou péči, tak může pouze jeden z páru. Druhý partner se nestane tedy oficiálně rodičem dítěte. Takové zákony jsou pro nesezdané páry stejně jako pro registrované partnery. Registrované partnerství je pro homosexuální pár pozitivní proto, aby měli jakési upevnění vztahu. Pokud by bylo pro homosexuály povoleno manželství, měli by spoustu práv a povinností. Pro respondenty je tedy nejlepší varianta soužití pro výchovu dítěte manželství, které není pro homosexuály povoleno.

Podle respondentů je ústavní péče to nejhorší možné řešení pro dítě, proto je pro ně určitě přednější výchova dítěte homosexuálním párem než výchova ústavní. Respondenti, kteří se s homosexuálním párem setkali, tvrdí, že se jednalo o jedince, kteří byli ideální pro výchovu dítěte. Respondenti si myslí, že nejde charakterizovat homosexuála, každý člověk je individuální a nezáleží na tom, jakou má orientaci. Respondenti uvádějí, že

homosexuální páry mají stejné šance na náhradní rodinnou péči jako heterosexuální páry. Nevýhodou je, že u homosexuálního páru může zažádat o náhradní rodinnou péči pouze jeden z partnerů. Respondentky jsou rády za jakéhokoliv náhradního rodiče pro dítě, důležité je, aby dítě nebylo v ústavní péči. Respondentky si uvědomují, že je pro dítě důležité rozdělení rolí matky a otce, ale v ústavní péči by takové rozdělení rolí děti také nezažily. Dále má například mužský pár své matky a sestry, které mohou jít dětem příkladem jako jakýsi ženský vzor. Respondentky dále uvádějí, že i v homosexuálním páru dochází k rozdělení rolí na role mužské a ženské. Pro respondentky je i přesto lepší, aby dítě vychovávaly spíše ženy, protože je pro děti důležitá ženská role v rodině, především pro kojence. Respondentky se neshodly na tom, jestli by mohlo mít dítě vychovávané homosexuálním párem problém se sebepojetím. Většina respondentek si myslí, že by takový problém mohl nastat, ale také si respondentky uvědomují, že problém se sebepojetím má spousta dětí v pubertálním období, bez ohledu na to, jestli je vychovává heterosexuální nebo homosexuální pár. Dítě může mít problém především se svojí sexuální identitou. Pro dítě je důležité, aby mělo takového rodiče, který umí dát dítěti emoce, vyslechne ho, vychovává ho a učí ho uspořádaného života. Takový rodič je pro výchovu dítěte prioritní, ať už má sexuální orientaci jakoukoliv.

Společnost hledí podle respondentů na homosexualitu spíše negativně. Negativní názor na homosexuály má především starší generace. Společnost preferuje spíše lesbické páry nežli gay páry. Podle některých respondentek společnost hledí na homosexuály pozitivně, protože se posunula doma a homosexualita začíná být v „normě“. V České republice je společnost více tolerantní i z toho důvodu, protože jsme národ ateistů. V této otázce se tedy názory rozcházejí. K výchově dětí homosexuálním párem společnost podle respondentů určitě není nakloněna. Pouze jedna respondentka odpověděla, že společnost v této době neřeší, jestli jsou rodiče homosexuální nebo heterosexuální. Většina respondentek si myslí, že naše společnost není připravena na to, aby děti byly vychovávány homosexuálním párem. Respondenti si myslí, že záleží na tom, jestli má rodina takové funkce, jaké by měla mít a nezáleží tolik na sexuální orientaci rodičů.

Respondentky si myslí, že homosexuálové nemůžou mít špatný vliv na dítě. Sloboda ve své knížce také píše, že to není prokázáno. (Sloboda, 2016). Pro respondentky je důležité prostředí v rodině, aby rodina měla funkce, jaké by měla mít. V teorii je uvedeno, že záleží jaké jsou vztahy v rodině a jaká v rodině panuje atmosféra. Tyto dvě části práce se shodují v tom, že nezáleží na tom, jaké jsou rodiče sexuální orientace. Sloboda uvádí

stejně jako některé respondentky, že v homosexuálních párech platí gender role. Dle Poláškové (2009) se genderová identita u dětí homosexuálních páru, neliší od dětí vychovávaných heterosexuálním párem. Respondentky mají na otázku sebepojetí dětí rozdílné názory, ale většina si myslí, že by dítě takový problémy mít nemělo.

Seznam použité literatury

1. BRZEK, Antonín. Třetí pohlaví?. Praha: Scientia Medica, 1992. ISBN 80-85526-03-4
2. ČERMÁKOVÁ, Marie. Rodina a mění se gender role - sociální analýza české rodiny. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1997. Working papers. ISBN 80-85950-42-1
3. Dobrý pěstoun: náhradní rodinná péče v ČR. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, 2018. ISBN 978-80-907053-2-6.
4. FAFEJTA, Martin. Sexualita a sexuální identita: sociální povaha přirozenosti. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1030-6.
5. FAFEJTA, Martin. Úvod do sociologie pohlaví a sexuality. Ve Věrovanech: Jan Piskiewicz, 2004. ISBN 80-86768-06-6.
6. FREIOVÁ, Michaela. Východiska rodinné politiky. Praha: Občanský institut, 1998. Studie (Občanský institut). ISBN 80-86228-00-2.
7. GILLERNOVÁ, Ilona. Slovník základních pojmů z psychologie. Praha: Fortuna, 2000. ISBN 80-7168-683-2.
8. HENDL, J. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 3. vyd.
9. HORVÁTHOVÁ, Jana, BURYÁNEK, Jan, ed., c2002. Interkulturní vzdělávání: příručka nejen pro středoškolské pedagogy. Praha: Lidové noviny. ISBN 80-7106614
10. JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. V Praze: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.
11. JŮVA, Vladimír. Úvod do pedagogiky. 3. dopl. vyd. Brno: Paido, 1997. ISBN 80-85931-39-7.
12. Kapitoly z rodinné výchovy: učebnice pro střední školy. Praha: Fortuna, 1992. ISBN 80-85298-84-8
13. Klímová Helena, význam rodiny pro člověka. In Mezinárodní den rodiny 2014: rodina a společnost: sborník projevů z mezinárodní konference pořádané dne 22. května 2014 v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Praha: Ideál, 2014. ISBN 978-80-86995-28-1
14. KOLUCHOVÁ, Jarmila, MATĚJČEK, Zdeněk, ed. Osvojení a pěstounská péče. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-637-3.
15. KRAUS, B. Základy sociální pedagogiky. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

16. MATĚJČEK, Zdeněk. O rodině vlastní, nevlastní a náhradní. Praha: Portál, 1994. Rádcí pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-85282-83-6.
17. MATOUŠEK, Oldřich. Rodina jako instituce a vztahová síť. 3., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-19-9.
18. MOŽNÝ, Ivo. Sociologie rodiny. Vyd. 2., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. Základy sociologie. ISBN 80-86429-05-9.
19. Münster Gisele, Rodina v procesu změny – výzva pro katolickou církev. In Mezinárodní den rodiny 2014: rodina a společnost: sborník projevů z mezinárodní konference pořádané dne 22. května 2014 v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Praha: Ideál, 2014. ISBN 978-80-86995-28-1
20. NOŽÍŘOVÁ, Jana. Náhradní rodinná péče. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-86131-91-7
21. Piepenburg Hildegard, Rodina ve světě hodnotových změn. . In Mezinárodní den rodiny 2014: rodina a společnost: sborník projevů z mezinárodní konference pořádané dne 22. května 2014 v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Praha: Ideál, 2014. ISBN 978-80-86995-28-1
22. POLÁŠKOVÁ, Eva. Plánovaná lesbická rodina: klíčové aspekty přechodu k rodičovství. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-5013-6. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-262-0219-6.
23. SLOBODA, Zdeněk. Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita. Praha: Pasparta, [2016]. ISBN 978-80-88163-09-1.

Internetové zdroje

1. 115/2006 Sb. Zákon o registrovaném partnerství. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 31.01.2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115?text=registrovan%C3%A9+partnerstv%C3%AD>
2. 89/2012 Sb. Občanský zákoník (nový). Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 29.01.2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89?text=ob%C4%8Dansk%C3%BD+z%C3%A1kon%C3%ADk>
3. Coming-out trvá i sedm let, neheterosexuálům hrozí riziko sebevražd, říká výzkumník - Aktuálně.cz. Magazín - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 04.02.2020]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/coming-out-trva-i-sedm-let-ne-heterosexualum-hrozi-riziko-se/r~a0cadb542f7211e990fd0cc47ab5f122/>
4. Duhová vlajka - kde se vzala? - Fresh Gay Magazine. TITLE [online]. Copyright © Copyright 2011 Fresh, Gay Magazine, All right reserved. [cit. 19.02.2020]. Dostupné z: <http://www.freshgaymag.cz/cz/news/read/38/duhova-vlajka--kde-se-vzala/>
5. Homosexuálové a adopce | Psychologie.cz. Homepage | Psychologie.cz [online]. 2010 Copyright © Copyright Mindlab s.r.o. [cit. 03.02.2020]. Dostupné z: <https://psychologie.cz/homosexuallove-adopce/>
6. Jsme fér. Jsme fér [online]. 2020 [cit. 2020-01-31] Dostupné z: <https://www.jsmefer.cz/>
7. Rodina – Sociologická encyklopedie. [online]. 2017 [cit. 2020-02-03]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Rodina>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Výše měsíčního příspěvku u dítěte závislého na pomoci jiné fyzické osoby	20
Tabulka 2: Transformační tabulka	32
Tabulka 3: Seznam respondentů	34

Seznam příloh

Příloha 1: rozhovor s respondentem

Příloha č.1 - Rozhovor s respondentem

- 1. Jaké výhody a nevýhody podle Vás má soužití na nesezdané partnerství tzv. „na psí knížku“ pro výchovu dětí?**
- 2. Jaké výhody a nevýhody podle Vás má registrované partnerství pro výchovu dětí?**
- 3. Jaké výhody a nevýhody by mělo sezdané manželství pro výchovu dětí?**

Je jim jedno, jestli jsou registrovaní partneři, nebo ne, protože osvojit a žádat o pěstounskou péči může pouze jeden. Druhý se nemusí podílet na vzdělávání, doprovodná organizace nemusí vidět druhého partnera co není pěstoun.

Pokud by byli manželé mohli by si vzít dítě do pěstounské péče a osvojení společně. Pokud by pěstoun zemřel a nebo se nemohl podílet ve výchově, druhému dítě zůstane. Myslím si, že v praxi by dítě zůstalo i partnerovi pěstouna, protože by zažádal o pěstounskou péči například po smrti pěstouna a dítě by zůstalo u žadatele, je na něj zvyklé.

Dále pokud by byli manželé měli by dítě společně v pěstounské péči, tak by se odměna za pěstounskou péči počítala z platu obou v páru a třeba by na dávku odměny pěstouna neměli nárok.

Manželství má klasicky různé výhody jako dědictví, vyživovací povinnost vůči sobě, rozhodování za sebe třeba v nemocnici.

- 4. Jaké má výhody a nevýhody výchova homosexuálními páry oproti ústavní péči?**

Můj názor je, že pokud jde o heterosexuální pár nebo homosexuální pár, je to jedno, tak to má velké výhody oproti ústavní péči, protože dítěti můžou dát lásku, jistotu, bezpečí.

Důležitý jsou pro dítě první měsíce života, pokud je dítě v ústavu a nemá to co potřebuje, tak je to nenávratně ztracený. Dítě má poruchu, nemá citovou vazbu. Podle mě je jedno jestli to je matka, nebo táta. Pokud začne mít dítě rádo, tak mu to nebude dělat problém zbytek života a je úplně jedno, jestli to jsou dvě ženy nebo dva muži.

V ústavu je hodně dětí a střídají se „tety“, které o děti pečují, takže dítě nemá šanci s někým navázat citový vztah.

- 5. Jak by jste charakterizoval homosexuální páry, pokud jste se s nimi setkal?**
- Já osobně doprovázím rok jeden homosexuální pár, jedná se o chlapy. Tento pár si nemůžu vynachválit, jsou to vzdělaní lidé a děti se starají skvěle a vědí velmi dobře, jak o děti pečovat. Podle mě je to jedna z pěstounských rodin, která se nejlépe stará o svoje děti a to jich mám na starost asi dvacet. Tento pár rozumí potřebám dítěte a chtějí děti vychovat, co nejlépe a dělají pro ně maximum.

- 6. Z jakého důvodu by se měli stát homosexuálové podle vás náhradními rodiči? Z jakého důvodu by naopak homosexuálové neměli mít šanci na osvojení?**
Nevýhodou je, že výchova homosexuálním párem může ovlivnit sexualitu dítěte, může být šikanován ve škole, mít horší posměch a horší pochopení vztahů. Výhodou určitě je, že dítě není v ústavní péči a od náhradních rodičů dostává lásku.
- 7. Jak by měla být pojata a řešena otázka, stejných šanci na osvojení heterosexuálními páry a homosexuálními páry?**
Oni v podstatě stejné šance mají, akorát si dítě nemůžou osvojit společně. Mělo by jim být umožněno, aby byli v manželství a měli šanci oba.
- 8. Jak vnímáte názor že pro výchovu dítěte je důležité rozdělení rolí matky a otce?**
Určitě to je důležité, ale homosexuální pár, který doprovázím má rozdělené role matky a otce. Jeden je víc technik a druhý vaří. Je samozřejmě důležité „mužskoženský princip“ pro budování vztahů dítěte v dospělosti.
- 9. Jaké problémy i výhody by mohly nastat při výchově dětí stejnopohlavními páry s jeho sebepojetím?**
Myslím si, že nastat můžou, hlavně se sexualitou i když říkají že je vrozená.
- 10. Jaké problémy by mohlo mít dítě vychovávané homosexuály se svou sexuální identitou?**
Homosexualita je vrozená, ale věřím, že je i sexuálně podmíněná. Například ve sportovní skupině žen je hodně leseb. Takže si myslím, že může být sociálně podmíněna.
Myslím si, že holčičce v gay páru by chyběla mamka, která jí vysvětlí „ženské“ věci.
- 11. Je podle vás rozdíl, jestli dítě vychovávají lesby nebo gayové? Jaký?**
Rozdíl je jaký pohlaví bude dítě a rodič. Pravda je že u chlapů se i tak ženskost projevuje.
Myslím si, že matky budou pro výchovu lepší, protože matka je pro dítě nejdůležitější, ale asi to rozdíl nebude, asi to bude stejné.
- 12. Jak podle vás vnímá společnost, práva homosexuálů?**
Kouká se na to negativně.
- 13. Jaké faktory podle Vás přispívají právě k tomuto názoru společnosti?**
Obecně nemají rádi homosexuály, pořád je to odsuzovaný, je to úchylnka, je to zakořeněný v lidech.
Lidé nemají rádi hlavně gaye, na ženský to tak poznat není.
Pro společnost je to neznámé a toho se bojí.
- 14. Jak vnímáte reakce společnosti na výchovu dětí homosexuálními páry?**
Lidé si podle mě myslí, že se homosexualita dá naučit a proto výchovu homosexuály odsuzují.